

कक्षा १० को पाठ्यक्रममा आधारित माध्यमिक शिक्षा परीक्षा
परिमार्जित माध्यमिक शिक्षा पाठ्यक्रम (ऐच्छिक) अनुसार तयार पारिएको

विशिष्टीकरण तालिका

(नमुना प्रश्नपत्रसमेत)

Specification Grid

(Including sample questions)

नेपाल सरकार

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

प्रकाशक:

नेपाल सरकार

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

© पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

यस सामग्रीको सर्वाधिकार यस केन्द्रमा सुरक्षित रहेको छ । लिखित स्वीकृति विना यसको पूरै वा आंशिक भाग हुबहु प्रकाशन गर्न, परिवर्तन गर्न, कुनै विद्युतीय साधन वा अन्य प्रविधिबाट रेकर्ड गर्न र प्रतिलिपि निकाल्न पाइने छैन ।

प्रथम संस्करण: २०७६

मूल्य:

विषय सूची

क्र.सं.	विषय	पृष्ठ
१.	विशिष्टीकरण तालिकाको परिचय	१
२.	अर्थशास्त्र	५
३.	इतिहास	१२
४.	कम्प्युटर विज्ञान	१८
५.	गणित	२६
६.	जनसङ्ख्या शिक्षा	३३
७.	नागरिक शिक्षा	३९
८.	फोटोग्राफी	४६
९.	भुगोल	५१
१०.	लेखापरीक्षण	५८
११.	वातावरण विज्ञान	६८
१२.	विज्ञान	७४
१३.	स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा	७९
१४.	शिक्षा	८५
१५.	समाजशास्त्र	९१

विशिष्टीकरण तालिका (Specification grid)

परिचय

शिक्षाका राष्ट्रिय उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने महत्त्वपूर्ण साधन पाठ्यक्रम हो । पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सकेमा मात्र शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि हुन सक्दछ । पाठ्यक्रमको सही रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रभावकारी शिक्षण सिकाइ प्रक्रियाका साथै मूल्याङ्कन प्रणालीको अहम् भूमिका रहेको हुन्छ । तसर्थ पाठ्यक्रमको पूर्ण कार्यान्वयनमा मूल्याङ्कन प्रणाली प्रभावकारी हुन जरुरी हुन्छ ।

पाठ्यक्रमका निर्दिष्ट उद्देश्यहरू पूर्ति भए भएनन् भन्ने कुराको लेखा जोखा गर्ने प्रक्रिया मूल्याङ्कन हो भने मूल्याङ्कन प्रक्रियालाई योजनाबद्ध तथा प्रभावकारी बनाउने महत्त्वपूर्ण साधन विशिष्टीकरण तालिका पनि एक हो । शिक्षको गुणस्तर र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न मूल्याङ्कन प्रणालीमा सुधार गर्न अत्यावश्यक हुन्छ । मूल्याङ्कन प्रणालीमा सुधार गर्न पाठ्यक्रमका सम्पूर्ण पक्ष समेटेर मूल्याङ्कनका साधन निर्माण गरी मूल्याङ्कन प्रक्रिया सञ्चालन गर्नु अपरिहार्य हुन्छ । हाम्रो वर्तमान शैक्षिक प्रक्रियामा मूल्याङ्कनको अभिन्न अङ्गका रूपमा परीक्षालाई लिइने गरिएको छ । पाठ्यक्रमका उद्देश्य प्राप्त हुने गरी पाठ्यक्रमका सबै विषयवस्तु समेटेर पाठ्यक्रमद्वारा निर्दिष्ट मूल्याङ्कन प्रक्रिया अपनाई मूल्याङ्कनका साधनका रूपमा परीक्षालाई प्रयोगमा ल्याउन विशिष्टीकरण तालिकाको महत्त्वपूर्ण रहेको हुन्छ । परीक्षा सञ्चालन गर्नुअगाडि प्रश्नपत्रहरू कस्ता बनाउन, कुन एकाइ वा पाठबाट कुन प्रकारको प्रश्न सोध्ने, कुन उद्देश्यको मूल्याङ्कन गर्न कस्तो प्रश्नपत्र तयार गर्ने, प्रश्नको अङ्कभार कति दिने, कुन प्रश्नलाई कति समय निर्धारण गर्ने जस्ता कुराहरू विचार गरेर प्रश्नपत्र निर्माण गर्न आवश्यक हुन्छ । यसरी हरेक शिक्षकले परीक्षा सञ्चालन गर्नुअगाडि यिनै कुराहरू समावेश गरी तयार पारिने तालिकालाई नै विशिष्टीकरण तालिका भनिन्छ । यसरी उक्त तालिकामा पाठ्यक्रमका उद्देश्य, विषयवस्तु, अङ्कभार, समय आदिलाई ख्याल गरी कुन एकाइबाट कस्ता र कतिओटा प्रश्नहरू सोध्ने, कुन प्रश्न कति अङ्कको राख्ने, कुन प्रश्नलाई कति समय दिने प्रश्नमा ज्ञान, सिप र उच्च क्षमतालाई कुन कुन प्रश्नबाट मूल्याङ्कन गर्ने जस्ता कुराहरू समावेश गरिएको हुन्छ । विशिष्टीकरण तालिकाकै अङ्गका रूपमा नमुना प्रश्नपत्र र त्यसको उत्तरकुञ्जकालाई पनि लिन सकिन्छ । यसरी हेर्दा विशिष्टीकरण तालिका प्रश्नपत्र निर्माणकर्ता र उत्तरपुस्तिका परीक्षकका लागि एकप्रकारको मार्गदर्शन वा निर्देशिका पनि हो । शिक्षकले शिक्षण प्रक्रिया सञ्चालन गर्दा पनि कुन विषयवस्तुलाई कसरी र कुन उद्देश्य प्राप्तिका लागि गर्ने भन्ने मार्गनिर्देश पनि यस तालिकाले गर्दछ ।

विशिष्टीकरण तालिकाले शिक्षक तथा प्रश्नपत्र निर्माणकर्तालाई प्रश्नपत्र बनाउँदा विषयवस्तुगत वैधता निर्धारण गर्न निर्देशित गर्दछ । यसमा पाठ्यक्रमको उद्देश्यअनुसार परीक्षा र मूल्याङ्कन प्रतिविम्बित भएको हुन्छ । परीक्षाको स्तरीकरण, एकरूपता र वैधताका लागि विशिष्टीकरण तालिकाले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ । यसमा सिकाइका सम्पूर्ण पक्ष समेटिएको हुनुपर्छ । पाठ्यक्रमका सम्पूर्ण क्षेत्रबाट प्रश्न निर्माण गर्न सकिने गरी ज्ञान, बोध र अन्य तहका प्रश्नहरू निर्माण गर्न, प्रश्न सङ्ख्या, समय र अङ्क निर्धारण गर्न तथा मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रिया समेतलाई निर्धारण गर्ने हुँदा शिक्षण सिकाइ प्रक्रियामा यसको अहम् भूमिका

रहेको हुन्छ ।

कुनै पनि विषयको पाठ्यक्रमअनुसार विशिष्टीकरण तालिका फरक फरक ढङ्गले निर्माण गर्न सकिन्छ । त्यस्तै विषयको प्रकृति र स्वरूपअनुसार पनि विशिष्टीकरण तालिका निर्माण हुन सक्दछ । तैपनि सामान्यतया विशिष्टीकरण तालिका निर्माण गर्दा निम्नलिखित कुराहरू विचार गर्न आवश्यक हुन्छ:

१. पाठ्यक्रमका सक्षमता
२. विषयवस्तुका क्षेत्र वा विधाहरू
३. सिकाइका विभिन्न तहहरू: सम्झाइ, बुझाइ, प्रयोग, विश्लेषण, मूल्याङ्कन, सिर्जना आदि पक्षहरू
४. पाठ्यक्रमद्वारा निर्दिष्ट पाठ्यभार र विषयवस्तुको व्यापकता
५. परीक्षमा सोधिने प्रश्नका प्रकार, प्रश्नका स्तर, प्रश्नका सङ्ख्या, अङ्कभार र समय
६. प्रश्न निर्माणका लागि स्पष्ट मार्गनिर्देशन
७. विशिष्टीकरण तालिकाअनुसारको नमुना प्रश्नपत्र एवम् त्यसको उत्तरकुञ्जिका

प्रश्नपत्र निर्माण गर्दा प्रयाग हुने क्रियापदहरू

प्रश्नपत्र निर्माण गर्दा प्रश्नलाई मापनीय, वस्तुगत, विश्वसनीय र वैध बनाउन धेरै कुरामा ध्यान पुऱ्याउन आवश्यक हुन्छ । त्यस्तै ज्ञान, बोध र अन्य तहका प्रश्नहरू निर्माण गर्न निश्चित क्रियापदहरूको प्रयोग गर्नुपर्दछ । तसर्थ प्रश्नपत्र निर्माण गर्दा कुन तहको प्रश्नमा कस्ता क्रियापद प्रयाग गर्न उपयुक्त हुन्छ भन्ने जानकारीका लागि यहाँ केही क्रियापदहरू उदाहरणस्वरूप प्रस्तुत गरिएको छ :

- (क) ज्ञान तहका लागि : ज्ञान तहका प्रश्नमा विषयवस्तुको ज्ञानलाई जोड दिइने हुनाले त्यसअनुरूपका क्रियापदहरू राखी प्रश्न निर्माण गर्नुपर्दछ । जस्तै: परिभाषा दिनु, व्याख्या गर्नु, पहिचान गर्नु, सूची तयार गर्नु, तुलना गर्नु, नाम दिनु, रेखाङ्कन गर्नु, उल्लेख गर्नु, लेख्नु आदि ।
- (ख) बोध तहका लागि : कुनै पनि विषय अध्ययन गरेर, सुनेर वा पढेर बुझ्ने क्षमता वा सिप नै बोध हो । अध्ययनका आधारमा कुनै ज्ञान सीप ग्रहण गरी अरुलाई बुझाउने वा बोध गर्ने क्षमता पनि यसमा पर्दछ । तसर्थ यस खालको प्रश्नमा छुट्याउनु, देखाउनु, छान्नु, सूचित गर्नु, रूपान्तर गर्नु, निर्णय दिनु, पुष्टि गर्नु, उदाहरण दिनु, व्याख्या गर्नु, तुलना गर्नु जस्ता क्रियापद प्रयोग गरी प्रश्न निर्माण गर्नुपर्दछ ।
- (ग) अन्य तह : ज्ञान, बोधभन्दा उच्च दक्षता र व्यावहारिक सिपसँग सम्बन्धित प्रश्न तहलाई यहाँ अन्य तह भनिएको हो । यस तहमा सामान्य ज्ञान र बुझ्नेभन्दा उच्च दक्षता र क्षमताको परीक्षण गरिने हुनाले त्यस्तै खालका क्रियापदहरू प्रश्नपत्रमा प्रयोग गरिनुपर्दछ । जस्तै: परिवर्तन गर्नु, प्रदर्शन गर्नु, खोज गर्नु, सुधार गर्नु, व्याख्या गर्नु, तयार गर्नु, सम्बन्ध देखाउनु, समाधान गर्नु, विभाजन गर्नु, फरक देखाउनु, छनोट गर्नु, विस्तार गर्नु, निर्माण गर्नु, पुनर्लेखन गर्नु, सारांश लेख्नु, विवेचना गर्नु, विश्लेषण गर्नु समीक्षा गर्नु, पुष्टि गर्नु, मूल्याङ्कन गर्नु, छलफल गर्नु, चित्र बनाउनु, सिर्जना गर्नु आदि ।

विशिष्टीकरण तालिकाको प्रयोग

वर्तमान मूल्याङ्कन प्रक्रियामा सुधार गरी पाठ्यक्रमको मूल्याङ्कन प्रक्रियाअनुरूप विशिष्टीकरण तालिका

निर्माण गर्ने, विशिष्टीकरण तालिकाअनुसार नमुना प्रश्नपत्र बनाई परीक्षा सञ्चालन गर्ने र तदनुरूप शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूमा यसको प्रयाग गर्दै जाने बानी बसाल्नु आज अपरिहार्य भइसकेको छ । पाठ्यक्रमले निर्धारण गरेका लक्ष्य तथा उद्देश्य पूरा गर्नका लागि विशिष्टीकरण तालिकाको निर्माण गरी सम्पूर्ण पक्षलाई समेट्ने गरी प्रश्नपत्र तयार गरेर सोअनुसार परीक्षा सञ्चालन परीक्षण र पृष्ठपोषण गर्न अत्यावश्यक भएकाले यसको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको छ । मूलतः विशिष्टीकरण तालिकाको प्रयोग निम्नलिखित कार्यका लागि गर्न सकिन्छ :

१. योजना निर्माण गर्न

हरेक प्रकारका शैक्षणिक योजना निर्माण गर्न विशिष्टीकरण तालिकाले सहयोग पुऱ्याउँछ । विद्यार्थीहरूका सिकाइ उपलब्धि मापन गर्न आवश्यक मूल्याङ्कन सामग्री कस्तो खालको, कति भारको हुने र प्रश्न सङ्ख्या जस्ता कुराहरू अध्यापन योजनामा राख्न सहयोग पुग्ने हुँदा मूल्याङ्कनको अभिन्न अङ्गका रूपमा योजना निर्माणमा विशिष्टीकरण तालिकाको प्रयोग गर्नुपर्दछ ।

२. उपयुक्त प्रश्न पत्रको निर्माण गर्न

एक निश्चित समयावधिभित्र पाठ्यक्रम वा उद्देश्यअनुरूप विद्यार्थीहरूका सिकाइ उपलब्धि मूल्याङ्कन गर्न सिकाइका तहअनुरूप प्रश्नपत्रका निश्चित प्रकार र सङ्ख्या, अङ्कभार, समय आदि यसमा राखिने हुँदा प्रश्नपत्र निर्माण गर्न यसले सघाउँछ । तसर्थ मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी रूपमा प्रयोग गर्न यसले सघाउँछ ।

३. विद्यार्थीहरूको सिकाइमा अभिवृद्धि गर्न

यस तालिकामा सिकाइका कुनकुन तहहरूलाई मापन गर्ने र हरेक तहका सिलाइलाई कति भार दिने भन्ने जस्ता कुराहरू राखिएको हुन्छ । तसर्थ शिक्षणसिकाइ क्रियाकलापमा यी कुराहरूलाई सामञ्जस्य कायम गराउन सकिएमा विद्यार्थीको सिकाइमा अभिवृद्धि हुन जान्छ । यस तालिकामा ज्ञान, बोध, व्यावहारिक सिप तथा उच्च दक्षता मापन गर्ने गरी प्रश्नहरू तहअनुसार निर्माण गर्ने प्रक्रिया उल्लेख हुने हुनाले पनि यस तालिकाको प्रयोग सही रूपमा भएमा विद्यार्थीको सिकाइ अभिवृद्धिमा सहयोग पुग्न जान्छ ।

माथि उल्लेख गरिएका आधारमा बुँदागत रूपमा विशिष्टीकरण तालिकाले शिक्षक, विद्यार्थी र प्रश्नपत्र निर्माणकर्तालाई परीक्षा र मूल्याङ्कन कार्य सञ्चालन गर्न निम्नानुसारको सहयोग पुऱ्याउँछ :

- पाठ्यक्रमका उद्देश्य एवम् विषयवस्तुका सम्पूर्ण क्षेत्र र विधा समेटेर प्रश्न निर्माण गर्न
- समय, पूर्णाङ्क तथा प्रश्न सङ्ख्या यकिन गर्न
- कुन विधा वा क्षेत्रबाट कस्ता र कति प्रश्न निर्माण गर्ने भन्नेबारेमा निर्देश गर्न
- सबै सिप र दक्षता समेट्ने गरी प्रश्नपत्र निर्माण गर्न
- प्रश्नपत्र निर्माणकर्ता र शिक्षकलाई पथप्रदर्शन गर्न
- प्रश्नपत्रलाई वैज्ञानिक र व्यवस्थित बनाई एकरूपता ल्याउन
- परीक्षामा विश्वसनीयता ल्याउन र विद्यार्थी विद्यार्थी बिचको उपलब्धि तुलना गर्न
- पाठको उद्देश्य र विद्यार्थीको उपलब्धिका बिच तुलना गर्न

- विद्यार्थीमा सम्पूर्ण क्षेत्र र विधा समेटेर पढ्ने बानीको विकास गर्न
  - शैक्षणिक योजना निर्माणमा मूल्याङ्कनका प्रश्न तय गर्न
- यसरी माथि उल्लेख भएका बुँदाले विशिष्टीकरण तालिकाको प्रयोग महत्त्वलाई स्पष्ट पार्दछ ।

अर्थशास्त्र

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : अर्थशास्त्र

पूर्णाङ्क : १००

समय : २ घण्टा १५ मिनेट

एकाइ	पाठ्यवस्तु	ज्ञान (knowledge)		बोध (understanding)		प्रयोग (application)		उच्च दक्षता (higher ability)		जम्मा प्रश्न सङ्ख्या	अङ्क भार
		अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो		
१	लागत तथा आय वक्र रेखाहरू	१			१		१			३	७
२	उत्पादनको मूल्य निर्धारण	१					१			२	६
३	उत्पादनका साधनको मूल्य निर्धारण सिद्धान्त		१			१			१	३	१६
४	मुद्रा, बैङ्किङ तथा रैरबैङ्किङ वित्तीय संस्था	१			१					३	१६
५	सार्वजनिक वित्त		१			१			१	३	११
६	विकास अर्थशास्त्र		१					१	१	३	११
७	अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार		१					१		३	७
८	नेपालमा आर्थिक योजना	१							१	२	६
९	अर्थशास्त्रमा तथ्याङ्क शास्त्र				१				१	२	१०
१०	तथ्याङ्कीय औजार									१	१०
	जम्मा	४	४	१	३	१	१	१	३	२५	१००

प्रश्नका प्रकारहरू

क्र.स.	प्रश्नको किसिम	अङ्क	समय
१	अति सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न	$१ \times १० = १०$	१५ मिनेट
२	सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न	$५ \times १२ = ६०$	१ घन्टा ४५ मिनेट
३.	लामो उत्तर आउने प्रश्न	$१० \times ३ = ३०$	६० मिनेट
जम्मा		१००	३ घन्टा

द्रष्टव्यः

१. सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्नअन्तर्गत एकाइ १ (लागत तथा आय वक्र रेखाहरू) र एकाइ ४ (मुद्रा, बैङ्किङ तथा गैरबैङ्किङ वित्तीय संस्था) बाट विकल्प प्रश्न सोधिने छ ।
२. लामो उत्तर आउने प्रश्नअन्तर्गत एकाइ १० (तथ्याङ्कीय औजारहरू) बाट विकल्प प्रश्न सोधिने छ ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : अर्थशास्त्र

समय: ३ घण्टा

पूर्णाङ्क: १००

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नहरूको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

१०×१=१०

Give very short answer to the following questions.

१. उत्पादन परिमाण २५ एकाइबाट ६५ मा वृद्धि हुँदा कुल लागत रु. १७८० बाट बढेर १९३० हुन्छ

भने सीमान्त लागत कति हो ?

What is the marginal cost if production change from 25 to 65 units causes to change the total cost from Rs. 1780 to 1930?

२. लागत भनेको के हो ?

What is cost?

३. उत्पादन सन्तुलनका लागि आवश्यक सर्त लेख्नुहोस् ।

Write the conditions for output determination.

४. सीमान्त भूमि कस्तो भूमि हो ?

What type of land is marginal land?

५. कस्तो मुद्रालाई प्रामाणिक धातु मुद्रा भनिन्छ ?

What type of money is called standard coin?

६. प्रतिगामी कर प्रणालीको अर्थ प्रस्ट पार्नुहोस् ।

Clear the meaning of regressive tax system.

७. मानव विकास सूचकाङ्क भनेको के हो ?

What is human development index?

८. व्यापार संरक्षण कसरी कायम गरिन्छ ?

How is the protected trade created?

९. रिकार्डोका अनुसार कस्तो वस्तुको आयात गरिन्छ ?

What types of goods are imported as per Ricardo?

१०. नेपालमा प्रदेशअन्तर्गत योजनाको निर्माण र परिचालन कुन निकायले गर्दछ ?

Which authority is responsible to prepare and implement economic planning in state in Nepal?

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नहरूको छोटो उत्तर दिनुहोस्: १२×५=६०

Give short answer to the following questions.

११. तलको तालिका पूरा गरी कुल लागत र कुल परिवर्तनशील लागतको सम्बन्ध लेख्नुहोस् ।

Complete the table below and write the relation of total variable cost and total cost.

परिमाण (Quantity)	०	१	२	३	४	५	६
कुल लागत (TC)	१२	१८	२०	२१	२२	२६	३३
कुल परिवर्तनशील लागत (TVC)							
कुल स्थिर लागत (TFC)	१०						

अथवा

अपूर्ण प्रतिस्पर्धामा सीमान्त र कुल आयको सम्बन्ध चर्चा गर्नुहोस् ।

Discuss the relation of marginal and total revenue under perfect competition.

१२. एकाधिकारी बजारका विशेषताहरू लेख्नुहोस् ।

Write the features of monopoly market.

१३. मौद्रिक र वास्तविक ज्यालाबिचको भिन्नता प्रस्ट पार्नुहोस् ।

Differentiate between nominal and real wage.

१४. पत्र मुद्राका प्रकारहरू चर्चा गर्नुहोस् ।

Discuss the types of paper money.

अथवा

जीवन र निर्जीवन बिमाबिच भिन्नता छुट्याउनुहोस् ।

Differentiate between life and non life insurance.

१५. बजेटका मुख्य अङ्गहरू के के हुन् ? लेख्नुहोस् ।

What are the major components of budget? Discuss.

१६. सरकारी खर्चको महत्त्व उल्लेख गर्नुहोस् ।

Mention the importance of public expenditure.

१७. मानव विकास सूचकाङ्कले आर्थिक विकासलाई कसरी सूचित गर्दछ ?

How does human development index represent economic development?

१८. आर्थिक विकासको शास्त्रीय सिद्धान्तको छोटो चर्चा गर्नुहोस् ।

Briefly discuss the classical approach of economic development.

१९. अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारको महत्त्व छोटकरीमा चर्चा गर्नुहोस् ।

Briefly discuss the importance of foreign trade.

२०. नेपालको चालु योजनाका रणनीतिहरू लेख्नुहोस् ।

Write the strategies of current plan of Nepal.

२१. दुई गुण तालिकालाई उदाहरणसहित व्यक्त गर्नुहोस् ।

Present the two way table with the help of example.

२२. तलको तथ्याङ्कका लागि बहुगुणी स्तम्भचित्रको रचना गर्नुहोस् ।

Construct a multiple bar diagram for the data below.

(उत्पादन किब/MT)

वर्ष वि.सं. (Year B.S.)	2070	2071	2072
बाली (Crops)			
धान (Paddy)	१००	९०	१२०
मकै (Maize)	१५०	२००	१००
गहुँ (Wheat)	८०	६०	९०

तलका प्रश्नहरूको तामो उत्तर दिनुहोस् :

३×१०=३०

Give long answer to the following questions.

२३. ब्याजको शास्त्रीय धारणा सचित्र व्याख्या गर्नुहोस् ।

Explain the classical theory of interest.

२४. वाणिज्य बैङ्कका कार्यहरूको चर्चा गर्नुहोस् ।

Discuss the functions of commercial bank.

२५. तलको आँकडाबाट मिलान चिह्नको प्रयोग गरी वर्गान्तर १० भएको बारम्बारता तालिका निर्माण गरी अङ्कगणितीय मध्यक गणना गर्नुहोस् ।

Construct a frequency distribution table using tally bars with class interval of 10 and calculate arithmetic mean.

५, २२, २८, ३२, ३५, २७, २४, १५, १७, १२, ३१, १३, २३, २९, ४०, १७, २७,
३७, ४७, ५३, ६१, ७७, ६६, ५३, ५२, ६२, ७१, ४४, २९, १८, १७, ३३, ४१, ५७,
६३

अथवा

दिइएको आँकडाबाट लेस्पियर र पास्चेको विधि प्रयोग गरी चालु वर्ष २०७६ को मूल्य सूचकाङ्क निर्माण गर्नुहोस् ।

Construct price index for the current year 2076 using Laspeyere's and Paasche's method.

वस्तुहरू (Goods)	आधार वर्ष (2073)		चालु वर्ष २०७६ (Current Year, 2076)	
	मूल्य रु. (Price Rs./unit)	परिमाण के.जी. (Quantity/kg)	मूल्य रु. (Price Rs./unit)	परिमाण (Quantity)
कपडा (Clothes)	1200	3	1500	5
यातायात (Transport)	700	2	900	4
खाना (Food)	400	5	700	6
शिक्षा (Education)	700	2	850	2

इतिहास

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : इतिहास

पूर्णाङ्क : ७५

समय : २ घण्टा १५ मिनेट

एकाइ	क्षेत्र/एकाइ	पाठ्यभार	प्रश्न योजना तथा अङ्कभार वितरण						जम्मा अङ्क					
			ज्ञान		बोध		प्रयोग		उच्च दक्षता		अति छोटो	लामो		
			अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो			
१	प्राचीन र मध्यकालीन नेपाल	20 T +7P	१			१				१		२	२	
२	आधुनिक नेपाल	50 T +16P		१			१			१	१	२	३	१
३	विश्वका सभ्यता	16 T +5P	१						१			२		१
४	विश्वका क्रान्ति	20 T +7P	१					१				२	१	१
५	विश्व युद्ध	10 T +3P	१			१						२	१	
६	विश्वव्यापी सङ्गठनको अवधारणा	12 T +4P							१	१		१	१	
	जम्मा	128 T +42P	४	३	२	२	१	१	३	२	१	११	८	३
	कुल अङ्कभार													२२

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकार	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	११	१५ मिनेट	११
छोटा उत्तर आउने प्रश्न	८	१ घण्टा १५ मिनेट	४०
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४५ मिनेट	२४
जम्मा	२२	२ घण्टा १५ मिनेट	७५

द्रष्टव्य : सबै प्रश्न अनिवार्य हुने छन् । छोटा उत्तर आउने प्रश्नमा दुई र लामो उत्तर आउने प्रश्नमा एक विकल्प दिन सकिने छ ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : इतिहास

पूर्णाङ्क : ७५

समय : २ घन्टा १५ मिनेट

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

११ × १ = ११

Give answer of the following questions in one sentence.

१. एकीकरण पूर्व नेपालमा कतिओटा राज्यहरू थिए ? (K)
How many kingdoms were there in Nepal before unification?
२. नेपालको एकीकरणमा बहादुर शाहको योगदानको एक वाक्यमा मूल्याङ्कन गर्नुहोस् । (U)
Evaluate the role of Bahadur Saha in unification of Nepal .
३. "बालिक मताधिकार" भन्नाले के बुझिन्छ ? एक वाक्यमा लेख्नुहोस् । (U)
What do you mean by 'Adult Franchise'? Write in a sentence.
४. "जनमत सङ्ग्रह तत्कालीन अवस्थाको माग थियो ।" कसरी ? एक वाक्यमा प्रस्ट्याउनुहोस् । (H.A.)
"Referendum was the demand of that time." How? Clarify in a sentence.
५. कसको शासनकाललाई रोमको इतिहासमा स्वर्णयुग भनेर चिनिन्छ ? कुनै एक कारण दिनुहोस् । (K)
Which ruling period is known as golden age in the history of Rome? Give a reason.
६. विश्व सभ्यताको विकासमा मेसोपोटामियाको इतिहासले पुऱ्याएको योगदानलाई एक वाक्यमा उल्लेख गर्नुहोस् । (H.A.)
Mention the contribution of Mesopotamia in promotion of world civilization in on sententce.
७. रुसी क्रान्तिमा अल्पसङ्ख्यक जातिहरू जार शासनको विरोधमा किन एकजुट हुन थाले ? आफ्नो विचार एक वाक्यमा लेख्नुहोस् । (H.A.)
Why did minorities start uniting to oppose the Czar ruler in Russian Revolution? Write your opinion in a sentence.
८. प्रथम विश्व युद्धको कुनै एक मुख्य कारण बताउनुहोस् । (K)
State the one key factor of first world war.
९. द्वितीय विश्वयुद्धमा जापानको हार हुनाको कुनै एक कारण लेख्नुहोस् । (K)

Mention the one major factor that make japan to lose the second world war.

१०. राष्ट्रसङ्घको असफलता नै दोस्रो विश्वयुद्धको कारण थियो भन्ने भनाइलाई एक वाक्यमा प्रस्ट पार्नुहोस् । (A)

“Failure of League of Nation was the cause of the Second World War.” Clarify this statement in a sentence.

११. संयुक्त राष्ट्र सङ्घको कुनै एक उद्देश्यलाई समर्थन गर्ने प्लेकार्ड तयार पार्नुहोस् । (A)
Prepare a placard to support any one objectives of the UNO.

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस् :

८×५=४०

Give short answer of the following questions.

१२. सिम्रौनगढ सभ्यताको सामाजिक तथा राजनीतिक अवस्थाको उल्लेख गर्नुहोस् । (U)

Mention the social and political condition of Simraungadh Civilization.

१३. मध्यकालीन अवस्थामा बाइसे तथा चौबिसे राज्यहरू बिचको सम्बन्धको मूल्याङ्कन गर्नुहोस् ।

Evaluate the relationship between the Baise and Chaubise States at medieval period ?

अथवा

बाइसे र चौबिसे राज्यमा भएका पाँच /पाँचओटा सकारात्मक उपलब्धिहरूको समीक्षा गर्नुहोस् । (H A)

Analyze the five /five positive achievement during the Baise and Chaubise State of Nepal.

१४. वि.सं. २०४६ देखि २०५६ सालसम्मका कुनै पाँच मुख्य ऐतिहासिक घटना र मितिलाई समय रेखामा देखाउनुहोस् ।(A)

Construct a time-line showing major any five historical dates and events from 2046 B.S. to 2056 B.S.

१५. प्रथम जनआन्दोलन संस्थागत नहुँदै दोस्रो जनआन्दोलन किन भयो ? आफ्नो विचारलाई पाँच बुँदामा प्रस्तुत गर्नुहोस् । (H.A.)

Why did People's Movement-II take place without institutionalizing the People's Movement-I? Present your opinion in five points.

१६. आधुनिक नेपालको विकास क्रममा पछिल्लो चरणमा भएका प्रमुख पाँच विकास क्रमहरूको सङ्क्षिप्त वर्णन गर्नुहोस् । (U)

Explan the major five evolutionary steps in latest period of modernNepal.

१७. भारतीय स्वतन्त्रता सङ्ग्रामका कुनै पाँच कारणहरू छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् । (K)

Describe briefly any five causes of Indian War of Independence.

१८. दोस्रो विश्वयुद्धका कुनै पाँच परिणामलाई छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् । (K)

Write in brief any five consequences of the Second World War.

१९. संयुक्त राष्ट्र सङ्घमा नेपालले खेलेको कुनै पाँच भूमिकालाई बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

Present point wise any five roles that Nepal has played in the United Nations Organization.

अथवा

संयुक्त राष्ट्रसङ्घले विश्वमा शान्ति कायम गर्न गरेका सकारात्मक पहलहरू चर्चा गर्नुहोस् । (V)

State the positive intervention done by UNO to maintain the global peace.

समूह ग Group 'C'

तलका प्रश्नको तामो उत्तर दिनुहोस् :

३×८=२४

Give long answers of the following questions.

२०. दोस्रो जनआन्दोलनको औचित्य प्रस्तुत गर्दै यसको उपलब्धिलाई संस्थागत गर्न त्यसपछि चालिएका कदमहरू प्रभावकारी भए नभएको विवेचना गर्नुहोस् ।

What is federalism ? critically analyze the co-relation between the Federal, Province and Local level.

अथवा

सङ्घीय शासन पद्धति भनेको के हो ? सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका अन्तरसम्बन्धको विवेचना गर्नुहोस् । (H.A.)

Justifying the significance of People's Movement-II, assess the effectiveness of the measures taken after it to institutionalize its achievements.

२१. ग्रीस सभ्यताको परिचय दिँदै यो सभ्यताले आधुनिक विश्वलाई के कस्तो योगदान दिएको छ ? पाँच बुँदामा सङ्क्षिप्त वर्णन गर्नुहोस् । (K)

Introduce the Greece Civilization. How has it contributed to the modern world? Describe in five points.

२२. रूसी क्रान्तिका कारणहरू छोटकरीमा उल्लेख गर्दै यसले निम्त्याएका असरहरूको चर्चा गर्नुहोस् । (V)

Mention briefly about the causes of Russian Revolution and explain its impacts in brief.

कम्प्युटर विज्ञान

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : कम्प्युटर विज्ञान

पूर्णाङ्क : ५०

समय : १ घण्टा ३० मिनेट

एकाई	क्षेत्र/एकाई	पाठ्य भार	प्रश्न योजना तथा अङ्कभार वितरण														
			ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्च दक्षता			जम्मा अङ्कभार		
			अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो
१	Computer Funda- mental	34	3	2		3			2	1					6	4	1
	Drabase manage- ment system	42	1	2			1			2						2	4
३	Programming in Qbasic	61	1				2				2				3	2	2
४	Introduction to C Language	29	1											1	1		1
	Total	170	6	4		4	3		2	4	1			3	12	11	4

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पुर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	12	२५ मिनेट	12
छोटा उत्तर आउने प्रश्न	11	३५ मिनेट	22
लामो उत्तर आउने प्रश्न	4	३० मिनेट	16
जम्मा	27	१ घण्टा ३० मिनेट	50

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा
नमुना प्रश्नपत्र

विषय: कम्प्युटर विज्ञान

पूर्णाङ्क : ५०

समय : १ घण्टा ३० मिनेट

समूह क Group 'A'

१. तलका प्रश्नहरूको एक वाक्यमा उत्तर दिनुहोस् : (६×१= ६)

Answer the following questions in one sentence:

(क) सर्च इन्जिन भनेको के हो ?

What is search engine?

(ख) इन्टरनेटमार्फत गरिने व्यापारलाई के भनिन्छ ?

What is the business done through the internet?

(ग) एम.एस. एक्सेसमा कुन डाटा टाइपले अल्फा न्युमेरिक क्यारेक्टर वा स्पेशल सिम्बोल्सलाई अनुमति दिन्छ ?

Which data type is used to store numeric characters or special symbols in MS-Access?

(घ) एम.एस. एक्सेसमा टेबलको कतचगअतगचभ लाई modify गर्न कुन चाहिँ view को प्रयोग गरिन्छ ?

Which view is used to modify a table in MS-Access?

(ङ) मोड्युलर प्रोग्रामिङ भनेको के हो ?

What is Modular Programming?

(च) C language कुनै दुईओटा विशेषता लेख्नुहोस् ।

Write any two features of C language.

२. उपयुक्त प्राविधिक शब्द लेख्नुहोस् :

(२×१= २)

Write appropriate technical term for the following:

(क) साइबर स्पेससम्बन्धी कानुनी प्रक्रिया

Law that governs the legal issues of cyberspace.

(ख) क्वान्टम कम्प्युटरको सूचनाको सबैभन्दा सानो एकाइको रूप

The smallest unit to represent information on quantum compute.

३. पूरा रूप लेख्नुहोस् : (२×१= २)

Write the full form of the following:

- I. STP
- II. WAP

समूह ख Group 'B'

४. तलका प्रश्नहरूको छोटो उत्तर दिनुहोस् : ९×२=१८

Answer the following questions:

- (क) कम्प्युटर नेटवर्क भनेको के हो ? यसका कुनै दुईओटा फाइदाहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is computer network? Enlist any two advantages of it.
- (ख) कम्प्युटर नैतिकता भनेको के हो ? यसका कुनै दुई नीतिहरू लेख्नुहोस् ।
What is computer ethics? Write any two of them.
- (ग) सफ्टवेयर सुरक्षा भनेको के हो ? हार्डवेर सुरक्षाका कुनै दुई उपायहरू लेख्नुहोस् ।
What is software security? Write any two measures of hardware security.
- (घ) एम कमर्स भनेको के हो ? यसका दुई महत्त्वपूर्ण सेवाहरू लेख्नुहोस् ।
What is m-Commerce? Write its two important services.
- (ङ) इन्टरनेट अफ थिङ्स (IoT) भनेको के हो ? यसका कुनै दुई महत्त्वहरू लेख्नुहोस् ।
What is IoT? Write any two importance of it.
- (च) डाटाबेस भनेको के हो ? कुनै दुईओटा उदाहरण दिनुहोस् ।
What is database ? Give any two examples.
- (छ) प्राइमरी की भनेको के हो ? यसका कुनै दुईओटा फाइदाहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is primary key? List any two advantages of it.
- (ज) डाटा सर्टिङ भनेको के हो ? यसको प्रयोगबाट हुने कुनै दुईओटा फाइदाहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
What is data sorting? List any two advantages of using it.
- (झ) कस्तो कार्य गर्न एक्सेसमा क्वेरी र फर्म अब्जेक्टको प्रयोग गरिन्छ ?
What types of work is done in MS-Access using Form and query object?
५. तल दिइएको प्रोग्रामको आउटपुट लेख्नुहोस् । Dry run टेबलमा देखाउनुहोस् । (२)
Write down the output of the given program. Show with dry run in table.
DECLARE SUB SHOW (A)
CLS

```

N = 87
CALL SHOW (N)
END
SUB SHOW (A)
DO
B = A MOD 6 + 3
IF B MOD 4 = 0 THEN GOTO AA
PRINT B;
AA:
A = A - 10
LOOP WHILE A >= 50
END SUB

```

६. तल दिइएको प्रोग्राममा रहेका गल्तीहरूलाई सच्याएर पुनः लेख्नुहोस् : (२)

Re-write the given program after correcting the bugs:

REM to add record in an existing file

CLS

OPEN "Record.Dat" FOR OUTPUT AS #1

AA:

INPUT "Enter Name, Class and Roll No. "; Nm\$, Cl, Rn

INPUT #2, Nm\$, Cl, Rn

INPUT "More records "; Y\$

IF UCASE\$(Y\$) = "Y" THEN GOTO aa

CLOSE "Rrecord.dat"

END

७. तल दिइएको प्रोग्रामलाई अध्ययन गरी दिइएका प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् : (२×१= २)

Study the following program and answer the given questions:

OPEN "Detail.dat" FOR INPUT AS #1

OPEN "Temp.dat" FOR OUTPUT AS #2

INPUT "Enter name of the students "; Sn\$

FOR I = 1 TO 10

INPUT #1, Nm\$, Cl, A

IF Sn\$ <> Nm\$ THEN

WRITE #2, Nm\$, Cl, A

```

END IF
NEXT I
CLOSE #1, #2
KILL "Detail.dat"
NAME "Temp.dat" AS "Detail.dat"
END

```

(क) माथि दिइएको प्रोग्रामको मुख्य उद्देश्य के हो ?

What is the main objective of the program given above?

(ख) यदि "KILL" statement लाई प्रोग्रामबाट हटाउने हो भने माथिको प्रोग्राममा केही समस्या आउँछ कि आउँदैन ? कारण लेख्नुहोस् ।

Do you get any problem in the above program if "Kill" statement is removed?
Give reason.

समूह ग Group 'C'

८. निर्देशानुसार रूपान्तर र हिसाब गर्नुहोस् :

(४×१= ४)

Convert / calculate as per the instruction:

i) $(11001101)_2 = (?)_{16}$

ii) $(524)_{10} = (?)_2$

iii) $(1010)_2 \times (110)_2 - (1011)_2 = (?)_2$

iv) $(10110)_2 \div (101)_2$

९. (क) कुनै एउटा कोठाको लम्बाई, चौडाई र उचाई मागी उक्त कोठाको क्षेत्रफल र आयतन पत्ता लगाउने प्रोग्राम क्याम्प्युटर भाषाको प्रयोग गरी लेख्नुहोस् । क्षेत्रफल गणना गर्न युजर डिफाइन्ड फंक्सन र आयतन गणना गर्न सब प्रोग्राम बनाउनु होस् । (४)

Write a program in QBASIC that asks length, breadth and height of room and calculates its area and volume. Create a user-defined function to calculate area and sub-program to calculate volume. Hint: $[A = L \times B]$, $[V = L \times B \times H]$

(ख) "Record.dat" eGg] sequential data file df Roll No., Name, Gender, English, Nepali, Maths / Computer field हरूमा data भण्डार गरेर राखिएको छ । त्यस data file बाट Gender 'F' हुने र कम्प्युटर विषयमा अड्क ९० भन्दा माथि भएका विद्यार्थीहरूको सम्पूर्ण रेकर्ड प्रिन्ट गर्ने प्रोग्राम लेख्नुहोस् । (४)

A sequential data file called "Record.txt" has stored data under the field heading Roll No., Name, Gender, English, Nepali, Maths and Computer. Write a program to display all the information of those students whose gender is 'F' and obtained marks in computer is more than 90.

१०. कुनै एउटा सङ्ख्या मागी उक्त सङ्ख्या जोड वा विजोड के हो, सो पत्ता लगाउने प्रोग्राम सी ल्याङ्वेजमा लेख्नुहोस । (४)

Write a program in C language that asks a number and check whether it is odd or even.

अथवा

सि ल्याङ्वेज को प्रयोग गरी दिइएको अनुक्रमको योगफल सहित देखाउने प्रोग्राम लेख्नुहोस् ।
1,2,3,4,....., दशौं पदसम्म ।

Write a program in 'C' language to display the series with their sum. 1,2,3,4,....., up to 10th terms.

गणित

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

Subject: Math (Optional)

Full marks: 100

Time: 3 hours

S.N.	Contents	Topics	Knowledge each of 1 marks	Understanding each of 2 marks	Application each of 4 marks	Higher ab. each of 5 marks	Total Questions	Total marks
2	सीमान्त मान र निरन्तरता Limit and continuity		1		1		2	5
3	मेट्रिक्स Matrix		1	2	1		4	9
4	निर्देशाङ्क ज्यामिति Co-ordinate Geometry		2	2	1	1	6	15
5	त्रिकोणमिति Trigonometry		2	3	3		8	20
6	भेक्टर Vectors		1	2		1	4	10
7	स्थानान्तरण Transformation		1		1	1	3	10
8	तथ्याङ्क शास्त्र Statistics			1	2		3	10
		Total	10	13	11	4	38	100
		अङ्क भार Marks	10	26	44	20	100	

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा
नमुना प्रश्नपत्र

Subject: Optional Mathematics

Fullmarks: 100

Time: 3 hours

समूह ख Group 'A'

$5 \times (1 + 1) = 10$

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य छन्
Attempt all the questions.

- 1.(a) त्रिकोणमितीय फलनको परिभाषा लेख्नुहोस् ।
Define trigonometric function.
- (b) दुई सङ्ख्याहरू a र b बिचको अङ्कगणितीय मध्यक कति हुन्छ ?
What is arithmetic mean between two numbers a and b .
2. (a) अविच्छिन्न सङ्ख्याहरूको समूहको नाम लेख्नुहोस् ।
Write the name of the set of numbers which is continuous.
- (b) यदि मेट्रिक्स $A =$ भए, $|A|$ को मान कति हुन्छ ?
If matrix $A =$ what is the value of $|A|$?
3. (a) यदि दुई सिधा रेखाहरूका बिचको कोण θ र भुकाव क्रमशः m_1 र m_2 भए $\tan\theta$ को मान पत्ता लगाउने सूत्र लेख्नुहोस् ।
If the angle between two straight lines is θ and their slopes are m_1 and m_2 respectively, write the formula to find the value of $\tan\theta$.
- (b) एउटा सोलीलाई समतलीय सतहले आधारसँग समानान्तर हुने गरी प्रतिच्छेदन गर्दा कस्तो आकृति बन्छ ? लेख्नुहोस् ।
Which geometric figure will be formed if a plane intersects a cone parallel to its base? write it.
4. (a) $\sin 2A$ लाई $\tan A$ को रूपमा व्यक्त गर्नुहोस् ।
Express $\sin 2A$ in terms of $\tan A$.
- (b) उन्नतांश कोणको परिभाषा लेख्नुहोस् ।
Define angle of elevation.
5. (a) यदि $\vec{a}$ र $\vec{b}$ बिचको कोण θ भए $\vec{a}$ र $\vec{b}$ को स्केलर गुणन के हुन्छ ?

What is the scalar product of two vectors $\vec{a}$ and $\vec{b}$ and if the angle between them is θ ?

- (b) केन्द्रबिन्दु O र अर्धव्यास r भएको वृत्तमा कुनै इन्भर्सन स्थानान्तरणमा P को प्रतिबिम्ब P' भए OP, OP' र r को सम्बन्ध लेख्नुहोस्।

In an inversion transformation if P' is image of P and r is radius of circle with centre O, write the relation of OP, OP' and r.

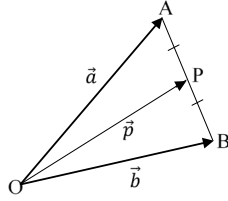
$$\text{समूह ख Group 'B'} \quad 3 \times (2 + 2 + 2) + 2 \times (2 + 2) = 26$$

6. (a) यदि $f(x) = 4x + 5$ भए $f^{-1}(x)$ को मान पत्ता लगाउनुहोस् ।
Find $f^{-1}(x)$ if $f(x) = 4x + 5$.
- (b) यदि $g(x) = 2x - 1$ र $f(x) = 4x$, भए $g \circ f(x)$ को मान पत्ता लगाउनुहोस् ।
If $g(x) = 2x - 1$ and $f(x) = 4x$, find the value of $g \circ f(x)$.
- (c) $f(x) = x^2 - 1$ र $f(x) = 3$ प्रतिच्छेदित हुने बिन्दुहरू पत्ता लगाउनुहोस् ।
What will be the points of intersection of the curve $f(x) = x^2 - 1$ and $f(x) = 3$.
7. (a) यदि $A = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ 3 & 1 \end{pmatrix}$ भए $|A|$ पत्ता लगाई A^{-1} परिभाषित हुन्छ, हुँदैन लेख्नुहोस् ।
If $A = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ 3 & 1 \end{pmatrix}$, find $|A|$ and write A^{-1} is defined or not.
- (b) क्रामरको नियमअनुसार $ax + by = c$ र $px + qy = r$ मा D_1 र D_2 को मान पत्ता लगाउनुहोस् ।
According to Cramer's rule, find the values of D_1 and D_2 for $ax + by = c$ and $px + qy = r$.
8. (a) समीकरणहरू $3x + 4y + 5 = 0$ र $6x + 8y + 7 = 0$ भएका रेखाहरूका भुकाव पत्ता लगाई ती रेखाहरूको सम्बन्ध लेख्नुहोस् ।
Find the slopes of two straight lines having equations $3x + 4y + 5 = 0$ and $6x + 8y + 7 = 0$ and write the relationship between them.
- (b) जोडा रेखाहरू $3x + 2y = 0$ र $2x - 3y = 0$ लाई जनाउने एकल समीकरण पत्ता लगाउनुहोस् ।
Find the single equation for the pair of lines represented by $3x + 2y = 0$ and $2x - 3y = 0$.
9. (a) यदि $\sin 6A \cdot \cos 4A$ लाई sine वा cosine को योग वा अन्तरमा रूपान्तरण गर्नुहोस् ।
Convert $\sin 6A \cdot \cos 4A$ into sum or difference of sine or cosine.
- (b) $\frac{\sin A}{1 + \cos A}$ लाई Tangent अनुपातको अपवर्तकको रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
Express $\frac{\sin A}{1 + \cos A}$ in term of sub-multiple angle of Tangent.
- (c) यदि $2\sin 2\theta = \sqrt{3}$ भए θ को मान पत्ता लगाउनुहोस् । ($0^\circ \leq \theta \leq 180^\circ$)
If $2\sin 2\theta = \sqrt{3}$, find value of θ . ($0^\circ \leq \theta \leq 180^\circ$)
10. (a) यदि $|\vec{a}| = 2$, $|\vec{b}| = 12$ र $\vec{a} \cdot \vec{b} = 8$ भए भेक्टरहरू $\vec{a}$ र $\vec{b}$ बिचको कोण पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the angle between vectors $\vec{a}$ and $\vec{b}$ and if, $|\vec{a}|=2$, $|\vec{b}|=12$ and $\vec{a} \cdot \vec{b}$

(b) दिइएको चित्रमा $AP \rightarrow$ पत्ता लगाई $\vec{p}$ लाई $\vec{a}$ र $\vec{b}$ का रूपमा व्यक्त गर्नुहोस्।

In the given figure, find $AP \rightarrow$ and express $\vec{p}$ in terms of $\vec{a}$ and $\vec{b}$.

(c) कुनै तथ्याङ्कको स्तरीय भिन्नता 0.25 भए विचरणशीलता पत्ता लगाउनुहोस् ।

If the standard deviation of a set of data is 0.25, find its variance.

समूह ग Group 'C'

11 × 4 = 44

11. हल गर्नुहोस् :

Solve: $x^3 - 3x^2 - 4x + 12 = 0$

12. सर्तहरू $x - 2y \leq 1$, $x + y \leq 4$, $x \geq 0$, $y \geq 0$ का आधारमा $P = 5x + 4y$ को अधिकतम र न्यूनतम मान पत्ता लगाउनुहोस् ।

Optimize $P = 5x + 4y$ under the constraints $x - 2y \leq 1$, $x + y \leq 4$, $x \geq 0$, $y \geq 0$

13. वास्तविक फलन $f(x) = 2x + 3$ का लागि

For a real valued function $f(x) = 2x + 3$

(a) $f(2.95)$, $f(2.99)$, $f(3.01)$, $f(3.05)$ र $f(3)$ का मानहरू पत्ता लगाउनुहोस् :

Find the values of $f(2.95)$, $f(2.99)$, $f(3.01)$, $f(3.05)$ and $f(3)$.

(b) के यो फलन $x = 3$ मा अविच्छिन्न हुन्छ ?

Is this function continuous at $x = 3$?

14. मेट्रिक्स विधिको प्रयोग गरी तल दिइएका समीकरणहरू हल गर्नुहोस् :

By using matrix method solve the following systems of equations:

$3x + 5y = 11$, $2x - 3y = 1$

15. उद्गम बिन्दुबाट जाने र $2x^2 - 5xy + 2y^2 = 0$ ले प्रतिनिधित्व गर्ने सरल रेखाहरूसँग लम्ब हुने सरल रेखाहरूको एकल समीकरण पत्ता लगाउनुहोस् :

Find the single equation to represent the equations of pair of straight lines passing through the origin and perpendicular to the lines represented by $2x^2 - 5xy + 2y^2 = 0$.

16. मान पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the value of: $\sin 20^\circ \cdot \sin 30^\circ \cdot \sin 40^\circ \cdot \sin 80^\circ$

17. यदि $A + B + C = \pi^c$ भए प्रमाणित गर्नुहोस् :

If $A + B + C = \pi^c$, prove that: $\sin^2 A - \sin^2 B + \sin^2 C = 2\sin A \cos B \sin C$

18. एउटा धरहराको ठिक अगाडि जमिनको सतहमा रहेको कुनै एक स्थानबाट धरहराको माथि ठड्याइएको 6m अग्लो ध्वजदण्डको टुप्पो र फेदका उन्नतांश कोणहरू क्रमशः 60° र 45° पाइयो । धरहराको उचाइ र धरहराको फेदबाट सो बिन्दुसम्मको दुरी पत्ता लगाउनुहोस् ।

From a place at the ground level in front of a tower the angle of elevations of the top and bottom of flagstaff 6m high situated at the top of a tower are observed 60° and 45° respectively. Find the height of the tower and the distance between the base of the tower and point of observation.

19. एकाइ वर्गलाई समानान्तर चतुर्भुज $\begin{pmatrix} 0 & 3 & 4 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \end{pmatrix}$ का रूपमा स्थानान्तरण गर्ने 2×2 मेट्रिक्स पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the 2×2 matrix which transforms unit square to a parallelogram $\begin{pmatrix} 0 & 3 & 4 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \end{pmatrix}$.

20. दिइएको तथ्याङ्कको मध्यकबाट मध्यकभिन्नता र यसको गुणाङ्क पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the mean deviation and its coefficient from mean of the given data.

प्राप्ताङ्क (Marks obtained)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
विद्यार्थी सङ्ख्या (No. of students)	2	3	6	5	4

21. दिइएको तथ्याङ्कबाट स्तरीय भिन्नता र विचरणशीलताको गुणाङ्क पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the standard deviation and coefficient of variation from given data.

उमेर (Age)	0-4	4-8	8-12	12-16	16-20	20-24
मानिसको सङ्ख्या (No. of Persons)	7	7	10	15	7	6

समूह घ 'Group D'

$4 \times 5 = 20$

22. एकजना ठेकेदारले कुनै काम निश्चित समय भन्दा ढिलो गरेबापत पहिलो दिनको रु. 200, दोस्रो दिनको रु. 250 गर्दै प्रत्येक पछिल्लो दिनमा पहिलो दिनको भन्दा रु. 50 बढी जरिवाना तिर्नुपर्छ । यदि उक्त ठेकेदारले कुनै काम 30 दिन ढिला गरेमा जम्मा कति जरिवाना तिर्नुपर्ला ? पत्ता लगाउनुहोस् ?

A contract on construction job specifies a penalty for delay of completion beyond a certain date as follows: Rs 200 for the first day, Rs 250 for the second day etc, the penalty for each succeeding day being Rs 50 more than for the preceding day. How much money the contractor has to pay as penalty, if he has delayed the work by 30 days? find it.

23. एउटा पाङ्ग्राको परिधिमा रहेका तीनओटा बिन्दुहरू $(5,7)$, $(-1,7)$ र $(5,-1)$ एउटा निश्चित बिन्दुबाट बराबर दुरीमा पर्दछन् । उक्त निश्चित बिन्दुको निर्देशाङ्क पत्ता लगाउनुहोस् । साथै उक्त तीन बिन्दुहरू पर्ने गरी बिन्दुपथ पत्ता लगाउनुहोस् ।

On the circumference of a wheel there are three points $(5,7)$, $(-1, 7)$ and $(5,-1)$ located such that the distance from a fixed point to these points is always equal. Find coordinates of the fixed point. Also, find equation representing the locus that contains all three points.

24. भेक्टर विधिको प्रयोग गरी कुनै पनि चतुर्भुजको भुजाहरूका मध्यबिन्दुहरू क्रमशः जोड्दै जाँदा बन्ने चतुर्भुज समानान्तर चतुर्भुज हुन्छ, भनी प्रमाणित गर्नुहोस् ।

By using vector method, prove that the quadrilateral formed by joining the midpoints of adjacent sides of a quadrilateral is a parallelogram?

25. चतुर्भुज ABCD का शीर्षबिन्दुका निर्देशाङ्कहरू $A(1,1)$, $B(2,3)$, $C(4,2)$ र $D(3, -2)$ छन् । उक्त चतुर्भुजलाई उद्गम बिन्दुको वरिपरि 180° मा परिक्रमण गर्नुहोस् । प्रतिबिम्ब चतुर्भुजलाई $y = -x$ मा परावर्तन गर्नुहोस् । माथिका दुई स्थानान्तरणको संयुक्त स्थानान्तरणलाई जनाउने स्थानान्तरण लेख्नुहोस् ।

The coordinates of vertices of a quadrilateral ABCD are $A(1,1)$, $B(2,3)$, $C(4, 2)$ and $D(3,-2)$. Rotate this quadrilateral about origin through 180° . Reflect this image of quadrilateral about $y = -x$. Write the name of transformation which denotes the combined transformation of above two transformations.

जनसङ्ख्या शिक्षा

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : जनसङ्ख्या शिक्षा

पूर्णाङ्क: ७५

समय: २ घण्टा १५ मिनेट

प्रश्न योजना तथा अङ्कभार वितरण																	
एकाई	क्षेत्र / एकाई	पाठ्यभार	ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्च दक्षता			जम्मा अङ्क		
			अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो
१	जनसङ्ख्या र जनसङ्ख्या शिक्षा	15 T	१												१		
२	जनसङ्ख्या सिद्धान्त, नीति तथा कार्यक्रम	20 T	१			१									१		१
३	जनसङ्ख्या स्थिति	14T + 6P				१	१								१	१	१
४	लैङ्गिकता	7T+3P							१	१					१	१	
५	बृहत् यौनिकता शिक्षा	21T+9P							१	१					१	२	२
६	पारिवारिक जीवन शिक्षा	14T+6P							१						१		१
७	जनसङ्ख्या व्यवस्थापन	14T+6P							१						२	१	
८	जनसङ्ख्या र दिगो विकास	10T+5P	१	१											१	१	
९	जनसङ्ख्या विश्लेषण	13T+7P							१						१	१	१
	जम्मा	128 + 42	३	२		३	२	१	३	२	१	२	२	२	११	८	३

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	११	१५ मिनेट	११
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८	१ घण्टा १५ मिनेट	४०
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४५ मिनेट	२४
जम्मा	२२	२ घण्टा १५ मिनेट	७५

द्रष्टव्य :

सबै प्रश्न अनिवार्य हुने छन् तर एकाइ ३ र ४ बाट छोटो उत्तर आउने प्रश्नमा एक/एक र लामो उत्तर आउने प्रश्नमा एकाइ ६ बाट एक विकल्प रहने छ ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : जनसङ्ख्या

पूर्णाङ्क : ७५

समय : २ घन्टा १५ मिनेट

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नको एक वाक्यमा उत्तर दिनुहोस् :

(११×१ = ११)

Answer The following questions in one sentence.

१. जनसङ्ख्यालाई परिभाषित गर्नुहोस् । (K)
Define Population.
२. WHO का अनुसार किशोरावास्था भन्नाले कुन उमेर समूह हो ? (K)
According to WHO, what age group refers to adolescence?
३. बसाइँसराइलाई प्रभाव पार्ने कुनै एक तत्त्व पहिचान गर्नुहोस् । (U)
Identify one of the factors that influence migration.
४. हाम्रो समाजमा लैङ्गिक समानता कायम राख्ने एक उपाय पहिचान दिनुहोस् ।(A)
Identify a way to maintain gender equality in our society.
५. आकस्मिक गर्भ निरोधक चक्की कस्तो अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिन्छ ?
In which situation, emergency contraceptive pills can be used?
६. प्राथमिक तथ्याङ्कको कुनै एउटा स्रोत उल्लेख गर्नुहोस् । जनगणना तथ्याङ्कको कुन स्रोतअन्तर्गत पर्दछ । (U)
Specify one of the primary data sources. Under what source does the census fall?
७. बालविवाह रोकथाम गर्न तपाईंले अपनाउन सक्ने कुनै एउटा सुझाव लेख्नुहोस् । (HA)
Write down one of the ways that you can adopt to prevent child marriage.
८. पारिवारिक जीवन शिक्षाले कसरी सुखी जीवन बनाउनमा सहयोग गर्दछ ?
How family life education helps to build a happy life?
९. जीवनमा घट्ने प्रमुख घटना दर्ता गर्न जनचेतना जगाउने एउटा नारा लेख्नुहोस् । (HA)
Write a slogan to raise awareness about registration of vital events in life.
१०. दिगो विकासको अर्थ बताउनुहोस् । (K)

Explain the meaning of sustainable development.

११. जनसङ्ख्या शिक्षामा मध्यकको प्रयोग किन गरिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । (A)

Mention why median is used in population education?

अथवा

लैङ्गिक मुद्दा भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? नेपालमा लैङ्गिकतासम्बन्धी मुद्दाको सम्बोधन गर्न भएका पहलहरू चर्चा गर्नुहोस्

What is Gender issues ? Mention the initiative steps done in Nepal to address the gender issues.

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नहरूको छोटो उत्तर दिनुहोस्:

८×५=४०)

Give short answer of the following questions.

१२. जनसङ्ख्या परिवर्तनका तत्त्वहरू के के हुन् ? कुनै दुई ओटाको छोटकरीमा व्याख्या गर्नुहोस् । (K)

What are the factors of population change? Explain any two of them in short.

१३. नेपालमा गर्भपतनसम्बन्धी सरकारी नीतिको छोटकरीमा विवेचना गर्नुहोस् । (HA)

Discuss the government policy on abortion in Nepal.

१४. नेपालको जनसङ्ख्या सन् २००१ र सन् २०११ मा क्रमशः २,३१,५१,४२३ र २,६४,९४,५०४ थियो भने प्रवर्धक वृद्धिदर $P_t = P_0^{ert}$ विभिन्न प्रयोग गरी सन् २०२१ को जनसङ्ख्या प्रक्षेपण गर्नुहोस् ।

Population of Nepal in 2001 and 2011 was 2, 31, 51,423 and 2, 64, 94,504 respectively. Use exponential growth rate ($pt=p_0^{ert}$) method for population projection of 2021 AD.

अथवा

जनसङ्ख्या प्रक्षेपण भनेको के हो ? यसको आवश्यकता किन पर्दछ ? प्रक्षेपणका प्रमुख विधिहरूको नाम उल्लेख गर्नुहोस् । (A)

What is population projection? Why it is necessary mention the major methods of projection.

१५. तपाईंको समाजमा महिला सशक्तीकरणका लागि के कस्ता प्रयासहरू भइरहेका छन् ? पाँच बुँदामा लेख्नुहोस् ।

In your society, what are the efforts for women empowerment? Enlist any five efforts.

१६. गर्भ व्यवस्थापनका लागि अपनाइने प्राकृतिक विधिको पाँचओटा फाइदाहरू प्रस्ट पार्नुहोस् । (U)

Explain any five benefits of using natural methods of contraceptive method.

१७. पारिवारिक जीवन उच्च बनाउन तपाईंले गर्न सक्ने कुनै पाँचओटा प्रयासहरू उल्लेख गर्नुहोस् । (HA)
Mention five steps you can take to improve family life.
१८. नेपालमा पञ्जीकरण प्रणालीलाई कसरी व्यवस्थित गर्न सकिन्छ ? कुनै पाँच बुँदामा सुझाव दिनुहोस् । (A)
How can the registration system be managed in Nepal? Suggest any five ways
१९. दिगो विकास र जनसङ्ख्याबिचको अन्तरसम्बन्ध व्याख्या गर्नुहोस् । (K)
Explain the correlation between sustainable development and population.

समूह ग Group 'C'

तलका प्रश्नको तामो उत्तर दिनुहोस् :

३×८=२४

Give Long answer of the following questions

२०. नेपालको पन्ध्रौं योजनाको जनसङ्ख्यामा नीति तथा कार्यक्रमहरूको लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीतिहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । (HA)
Present the goals, objectives and strategies of policies and programs to the population of the Fifteenth Plan of Nepal.
२१. महिला प्रजनन प्रणालीसँग सम्बन्धित भित्री अङ्गहरूको कार्यको सचित्र व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the functions of the internal organs of female reproductive system along with its figure.
- or
- बाँझोपनाको कारण, प्रभाव र व्यवस्थापनका उपायहरूको सङ्क्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । (U)
Briefly mention the causes, impact and management of infertility.
२२. तपाईंको परिवारमा ज्येष्ठ नागरिकहरूको व्यवस्थापन गर्न कस्तो भूमिका निर्वाह गर्नुहुन्छ ? कुनै चारओटा बुँदामा वर्णन गर्नुहोस् । (A)
What role can you play to manage senior citizens in your family? Explain in any four points

नागरिक शिक्षा

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन
विशिष्टीकरण तालिका, २०७६

विषय: नागरिक शिक्षा

पूर्णाङ्क : ७५

समय : २ घण्टा १५ मिनेट

एकाइ	पाठ्यवस्तु	पाठ्य भार	ज्ञान		बोध खोजमूलक			समस्या प्रयोग			उच्च दक्षता			जम्मा प्रश्न संख्या			
			अति छोटो	छोटो	लाभो	अति छोटो	छोटो	लाभो	अति छोटो	छोटो	लाभो	अति छोटो	छोटो	लाभो	अति छोटो	छोटो	लाभो
१	नागरिक शास्त्र	१०	१			१			१					१		१	
२	राज्य र सरकार	१२		१								१				१	
३	संविधान	२०						१					१			१	
४	नेपालको शासकीय स्वरूप	१४	१						१							२	
५	कानून र कानुनी उपचार प्रक्रिया	१५	१						१					१		२	
६	निर्वाचन पद्धति	११						१								१	
७	लोकतन्त्र र मानवअधिकार	१४						१					१			२	
८	राजनीतिक दल	१२	१									१				१	
९	परराष्ट्र नीति र अन्तर्राष्ट्रिय सङ्गठनहरू	२०		१												१	
१०	प्रयोगात्मक कार्य	४२															
	जम्मा	१७०	४	३	१	२	१	१	३	२	-	२	२	२	१	११	८

प्रश्नका प्रकार

क्र.सं.	प्रश्नका प्रकार	सोधिने प्रश्न सङ्ख्या	अङ्कभार	समय
१.	अति छोटो उत्तर आउने प्रश्न	११	११X१= ११	१५ मिनेट
२.	छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८	८X५ = ४०	१ घण्टा १५ मिनेट
३.	लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	३X८ = २४	४५ मिनेट
	जम्मा	२२	७५	१३५ मिनेट

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय: नागरिक शिक्षा

पूर्णाङ्क : ७५

समय: २ घण्टा १५ मिनेट

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नहरूको एक वाक्यमा उत्तर लेख्नुहोस् : ११ × १ = ११

Answer the following questions in one sentence

१. नागरिक भन्नाले तपाईं के बुझ्नुहुन्छ ? एक वाक्यमा लेख्नुहोस् ।
What do you mean by citizen? Write in a sentence.
२. मानौं, बिमस्टेक शिखर सम्मेलन नेपालमा आयोजना हुँदै छ । त्यस सम्मेलनका लागि एक नारा तय गर्नुहोस् ।
Imagine, BIMSTEC Summit Conference is going to be held in Nepal, Prepare a slogan for it.
३. नेपालको वर्तमान संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न तपाईं के भूमिका निर्वाह गर्न सक्नुहुन्छ ?
What role can you play for the effective execution of the present constitution of Nepal?
४. सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था भनेको के हो ?
What is meant by Federal, Democratic, Republican State governance?
५. स्वतन्त्र न्यायपालिकाको महत्त्व उल्लेख गर्दै एक प्लेकार्ड तयार पार्नुहोस् ।
Prepare a placard mentioning the importance of independent judiciary.
६. सारवान कानून भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ?
What is meant by substantive law?
७. तपाईंको आफ्नो गाउँ टोलमा भएको विवाद निरूपण गर्नका लागि विवादित पक्षहरूलाई कुन निकायमा जान सल्लाह दिनुहुन्छ ?
What agency do you recommend the conflicting parties to go for the resolution of the conflict that occurred in our village / tole ?
८. तपाईं जनमत सङ्ग्रहबारे विभिन्न स्रोतहरू अध्ययन गरेको हुनुपर्दछ, उक्त अध्ययनको आधारमा जनमत सङ्ग्रहबाट प्राप्त भएको राजनीतिक परिवर्तन लेख्नुहोस् ।
You might have studied the different sources of Referendum, now present the

political achievement got from referendum on the basis of the study.

९. राज्य निर्माणका कुनै दुई तत्त्वहरू लेख्नुहोस् ।

Write any two elements of nation building.

१०. तपाईंले व्यक्तिगत स्वतन्त्रता पाउनुभएन भने के गर्नुहुन्छ ?

What would you do in case you don't get individual freedom?

११. नेपालमा दोस्रो जनआन्दोलन कहिले सुरु भएको थियो ? पूरा मिति लेख्नुहोस् ।

When was Second mass movement commenced? Write full date

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस् :

८×५ = ४०

Give Short answer of the following questions.

१२. तपाईंको समुदायमा बसोबास गरेको कुनै व्यक्तिले नैतिक कर्तव्य पालना नगरिरहेको अवस्थामा तपाईं के भनी सम्झाउनुहुन्छ ? बुँदामा जवाफ दिनुहोस् ।

In what ways do you convince to a person of your community not following moral duties? Answer in points.

१३. राज्यका अङ्गहरूबीच शक्ति नियन्त्रण र सन्तुलन कसरी कायम हुन्छ ? उदाहरणसहित प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

How is the power, check and balance maintained among the organs of the state? Present with examples.

१४. नेपालको संविधानका मुख्य विशेषताहरू उल्लेख गर्दै एक दैनिक पत्रिकाका लागि सम्पादकीय तयार गर्नुहोस् ।

Prepare an editorial for a national daily mentioning the chief features of the constitution of Nepal.

१५. तपाईं न्यायपालिकाको उच्च ओहोदामा रहनुभयो भने न्यायपालिकाको स्वतन्त्रतालाई कसरी संरक्षित गर्नुहुन्छ ? पाँचओटा बुँदामा लेख्नुहोस् ।

How would you protect the essence of independent judiciary if you happen to hold the dignitary post of judiciary? Write in five points.

अथवा

संसदीय शासन प्रणाली र अध्यक्षतात्मक शासन प्रणालीबीचका समानता र भिन्नताहरू तालिका बनाई प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

Present the similarities and differences between Parliamentary and Presidential system of governments in a table.

१६. जनमतका माध्यमहरू के के हुन् ? सूची निर्माण गर्नुहोस् ।

What are the mediums of public opinions? Make a list of them.

१७. नेपालमा समावेशिताको प्रयोगले के कस्ता सकारात्मक प्रभावहरू देखा परेका छन् ? तालिका बनाई प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

What positive impacts have been resulted due to application of inclusion in Nepal? Present it making a table.

१८. लोकतन्त्र सुदृढीकरणका लागि राजनीतिक दलले किन नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नुपर्दछ ?
Why should the political parties play leadership role to strengthen democracy?

अथवा

“राजनीतिक दलहरू जनता र सरकार विचका सेतु हुन् ।” कसरी ? प्रस्ट पार्नुहोस् ।

“Political parties are the bridge between people and government.” How ? Justify it.

१९. सार्कका उद्देश्यहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

Present the objectives of SAARC.

समूह ग Group 'C'

तलका प्रश्नको तामो उत्तर दिनुहोस् :

३×८=२४

Give long answer of the following questions

२०. नेपालको वर्तमान संविधान र नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ बिच तुलनात्मक अध्ययन गर्नुहोस् ।

Make a comparative study between the present constitution of Nepal and the constitution of the kingdom of Nepal, 2047 B. S.

अथवा

नेपालको संवैधानिक विकासक्रमबारे सङ्क्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् ।

Explain in brief about the constitutional development of Nepal.

२१. नेपालमा कानुनी उपचारमा देखिएका समस्याहरू र तिनको समाधान गर्ने उपायहरूबारे चर्चा गर्दै दैनिक पत्रिकाको लागि एक लेख तयार पार्नुहोस् ।

Prepare an article for a newspaper daily explaining the problems and their solution in the field of legal remedies in Nepal.

२२. संयुक्त राष्ट्र सङ्घबारे तपाईंले अध्ययन अनुसन्धान गरेको हुनुपर्दछ । त्यसका आधार र निम्नलिखित उपशीर्षकहरूको आधारमा एक छोटो प्रतिवेदन तयार पार्नुहोस् ।

You might have studied or made research about the United Nations Organization. Now, prepare a short report on the basis of the following sub-headings.

(क) परिचय (Introduction)

: (१)

(ख) प्रमुख उद्देश्यहरू (Chief Objectives) : (२)

(ग) वर्तमान समयमा भैल्लु परेका समस्याहरू : (The problems faced in the present time) : (३)

(घ) निष्कर्ष र सुझाव (Conclusion and suggestion) : (२)

फोटोग्राफी

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : फोटोग्राफी

पूर्णाङ्क: ५०

समय : १ घण्टा ३० मिनेट

एकाइ	क्षेत्र	पाठ्य भार	ज्ञान		बोध		प्रयोग		उच्च दक्षता		जम्मा अङ्कभार		
			अति छोटो	छोटो लामो	अति छोटो	छोटो लामो	अति छोटो	छोटो लामो	अति छोटो	छोटो लामो	अति छोटो	छोटो लामो	
१.	फोटोग्राफीको परिचय		१								१		
२.	फोटोग्राफीका मुख्य तत्वहरू												
३.	आइएसओ						१						
४.	डेफ्थअफ फिल्डको अवधारणा											१	
५.	सटर टेक्नोलोजी		१				१					२	
६.	क्यामेरा अपरेटिङ सिस्टम				१						१		
७.	हवाइट ब्यालेन्सको अवधारणा		१			१					१		
८.	फोकसिङ								१				
९.	संयोजन							१				१	
१०.	आधारभूत व्यवसायिक फोटोग्राफी									१			
११.	फोटोग्राफी एज ए अ ने टु हेड अ वर्ल्ड									१			
१२.	फोटोग्राफीको प्राविधिक विश्लेषण									१			
	जम्मा		१	३	३	१	१	१	२	३	१	६	३

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	अङ्कभार
अति छोटो उत्तरात्मक प्रश्न	८	१८ मिनेट	८
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	६	३० मिनेट	१८
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४२ मिनेट	२४
जम्मा	१७	१ घण्टा ३० मिनेट	५०

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा
नमुना प्रश्नपत्र

विषय : फोटोग्राफी

पूर्णाङ्क : ५०

समय : १ घण्टा ३० मिनेट

समूह क (Group 'A')

तलका प्रश्नका एक वाक्यमा उत्तर दिनुहोस् :

८×१=८

Answer the following question in one sentence.

१. ह्वाइट ब्यालेन्स सेटिङ भनेको के हो ?
What is White balance settings?
२. फोटो पत्रकारिता भन्नाले के बुझिन्छ ?
What do you understand by photojournalism?
३. फोटोग्राफीका आधारभूत तत्त्वहरू के के हुन् ?
What are the elements of Photography?
४. आइएसओको पूरा रूप के हो ?
What is the full form of ISO?
५. एपार्चर प्राओरिटी मोड भन्नाले के बुझिन्छ ?
What do you mean by Aperture priority mod?
६. फोकसिङ भनेको के हो ?
What do you mean by focusing?
७. तस्बिरमा प्राइमेरी कन्टेन्ट भन्नाले केलाई जनाउँछ ?
What is primary content in photograph?
८. चमकता भनेको के हो ?
What do you mean by brightness in photographs?

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर दिनुहोस् :

६×३=१८

Give short answer of the following questions

९. न्यानो र चिसो रङको फरक लेख्नुहोस् ।

Write down the difference between warm and cool colour?

१०. समाजमा फोटोको आवश्यकता र महत्त्व के छ ?

What is the need and importance of the photo in society?

११. चालमा रहेको कुनै वस्तुको फोटो खिच्दा के के कुरामा ध्यान दिनुपर्दछ ?

What are the things we consider while taking pictures of moving object?

१२. सटर स्पिड भनेको के हो ? छोटकरीमा लेख्नुहोस् ।

What do you mean by shutter speed write in short

१३. म्यानुअल फोकस र अटो फोकसका भिन्नताहरू लेख्नुहोस् ।

Write the differences between manual focus and auto focus ?

१४. फोटोग्राफीमा संयोजनको के भूमिका रहन्छ ?

What is the role of composition in photography?

समूह ग (Group 'C')

तलका प्रश्नको तामो उत्तर दिनुहोस् :

३×८=२४

Give long answer of the following questions

१५. डेपथ अफ फिल्ड भनेको के हो ? यसलाई असर पार्ने कारकहरू सविस्तार वर्णन गर्नुहोस् ।

What do you mean by depth of field? Write about the causes that affects it.

१६. क्यामेरा मोड भनेको के हो ? म्यानुअल अपरेटिड सिस्टममा फोटोग्राफी गर्ने तरिका सविस्तार वर्णन गर्नुहोस् ।

What do you mean by camera mode? write the process of photography under manual operating system.

१७. व्यावसायिक फोटोग्राफी भन्नाले के बुझिन्छ ? वैवाहिक फोटोग्राफी गर्नेले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू सविस्तार वर्णन गर्नुहोस् ।

What do you mean by commercial photography? Write down the things to be considered foron wedding photogrphy

भूगोल

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : भूगोल

पूर्णाङ्क : ७५

समय: २ घण्टा १५ मिनेट

	क्षेत्र	पाठ्य भार	प्रश्नको तह र प्रकार												जम्मा प्रश्न सङ्ख्या			
			ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्च दक्षता			अति छोटो	छोटो	लामो	
			अति छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो					
१	भूगोलको परिचय	४			१											१	०	०
२	भौतिक भूगोल (पृथ्वी र सौर्य मण्डल)	१५+३				१										१	१	०
		१५+४							१							२	१	०
		१६+५											१			०	२	०
		१६+३				१										२	१	०
		३५+३				१										२	२	१
३	नेपालको भूगोल									१						१	१	०
४	मानव भूगोल															१	०	१
५	आर्थिक भूगोल															१	०	१
६	प्रयोगात्मक भूगोल															१	०	१
	जम्मा अङ्कभार	१७०	६	२	०	४	२	१	०	२	१	१	२	१	१	१	८	३

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	११	१५ मिनेट	११
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८	१ घण्टा १५ मिनेट	४०
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४५ मिनेट	२४
जम्मा	२२	२ घण्टा १५ मिनेट	७५

द्रष्टव्य :

सबै प्रश्न अनिवार्य हुने छन् तर एकाइ २ र ४ बाट छोटो उत्तर आउने प्रश्नमा एक/एक र लामो उत्तर आउने प्रश्नमा एकाइ ३ बाट एक विकल्प रहने छ ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : भूगोल

पूर्णाङ्क : ७५

समय : २ घन्टा १५ मिनेट

समूह क (Group 'A')

तलका प्रश्नहरूको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

११ × १ = ११

Give answer of the following questions in one sentence.

१. भूगोललाई किन समष्टिगत विषय भनिएको हो ?U
Why Geography is called holistic subject?
२. पृथ्वीको भूमध्यरेखीय परिधि कति छ ?K
What is equatorial circumference of the Earth?
३. एक डिग्री अक्षांशले कति दूरीलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ ?K
What is the distance represented by 1-degree latitude?
४. अमेरिकामा किन एकभन्दा बढी प्रामाणिक समयको प्रयोग गरिन्छ ?HA
Why does USA use more than one standard time?
५. समचाप रेखा भनेको के हो ?K
What do you mean by isobar?
६. वायु किन बहन्छ ? U
Why does wind blow?
७. नेपालमा जम्मा कतिओटा स्थानीय तह छन् ?K
How many Local Governments are in Nepal?
८. नेपालमा तेस्रो स्तरका नदीहरूलाई अस्थायी नदी भनिन्छ । किन ?U
The third grade rivers are called temporary rivers in Nepal why?
९. आन्तरिक बसाइँसराइ भनेको के हो ?K
What do you mean by migration?
१०. कुल गार्हस्थ उत्पादनको छोटो परिभाषा दिनुहोस् ।K
Give short definition of Gross National product.

११. फरेनहाइट एकाइमा पानी कति डिग्रीमा जम्छ ?K

In which point the water freezes in Fahrenheit unit.

समूह क Group 'B'

तलका प्रश्नहरूको छोटो उत्तर दिनुहोस् :

८×५ =४०

Give short answer of the following questions.

१२. ऋतु परिवर्तन कसरी हुन्छ ? सचित्र प्रस्तुत गर्नुहोस् । U

How do seasons change? Explain with picture.

अथवा

ऊष्ण र समशीतोष्ण तापका पेटीहरूको भिन्नता उल्लेख गर्नुहोस् ।

Mention the difference between tropical and subtropical temperate zone.

१३. यदि ७० डिग्री पश्चिमको न्युयोर्क सहरमा बिहानको ९ बज्दा त्यति नै बेला ८५ डिग्री पूर्वमा रहेको काठमाडौंमा कति बजेको होला ? A/Pr

If the longitude of New York is 70° west and time is 9 AM, then what is the time of Kathmandu 85°East longitude at the same time?

१४. नदीको क्षयीकरण, परिवहन र निक्षेपण कार्यको छोटो परिचय दिनुहोस् । K

Give short introduction of the functions of river like erosion, transportation and deposition.

१५. भूकम्प आफैले मानिस मार्दैन । मानिस आफ्नै कारणले जोखिममा पर्दछ । यस भनाइलाई पुष्टि गर्दै भूकम्पबाट सुरक्षित हुने चार उपायहरू उल्लेख गर्नुहोस् । HA

Earthquake does not kill human but human falls in risk during earthquake because of their activities. Justify this statement and mention any four-safety measures to be safe from earthquake.

१६. विश्वका वायुका चाप पेटीहरूको नाम लेखी कुनै दुई चाप पेटीहरूको निर्माण कसरी हुन्छ लेख्नुहोस् ।

Write the name of air pressure belts of the Earth and explain the process of any two-pressure belts.

१७. नेपालमा पाइने छोटोटा खनिज पदार्थको नाम लेखी कुनै एकको परिचय दिनुहोस् । K

Write the name of any six minerals found in Nepal and give introduction of any one.

१८. तपाईं बस्ने क्षेत्रको धरातलीय स्वरूपको उल्लेख गरी उक्त धरातलीय स्वरूपले त्यहाँको हावापानी, वनस्पति र जनजीवनमा कस्तो प्रभाव परेको छ उल्लेख गर्नुहोस् । A/Pr

Mention the Geographical region where you reside and mention the affects of the region in climate, vegetation, and lifestyle.

१९. भौगोलिक कारण दिनुहोस् : (२.५+२.५) HA

Give Geographical regions.

(क) प्रायः सहरहरू नदी किनारा र समथर जमिनमा विकास भएका छन् ।

Generally, most of the cities are developed in the riverbanks and plain land.

(ख) नेपालको तराईलाई अन्नको भण्डार भनिन्छ ।

Tarai region is called granary of Nepal.

अथवा

मानिस र प्रकृतिसँगको एकअर्काको अन्तरसम्बन्धको उदाहरणसहित विश्लेषण गर्नुहोस् ।

Analyze the relation between the human and nature with examples.

समूह ग Goup 'C'

तलका प्रश्नहरूको तामो उत्तर दिनुहोस् :

३×८ = २४

Give long answers of the following questions.

२०. विकासका पूर्वाधारहरूको विकास नभई अन्य विकासका कार्यहरू अघि बढ्न सक्दैन । यस भनाइलाई पुष्टि गर्दै नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरूको तीव्र विकास गर्ने पाँच उपायहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । U

Any kinds of development are impossible without the development of infrastructure. Justify this statement and present any five measures for rapid development of infrastructures.

अथवा

प्राकृतिक संसाधनले मानव जीवन र आर्थिक क्षेत्रमा पार्ने प्रभाव उल्लेख गर्नुहोस् ।

Mention the impact of natural resource on human life and economic sectors.

२१. विश्वमा सबै देशहरू आर्थिकरूपले अगाडि छैनन् । यसो हुनुका चार कारणहरू उल्लेख गर्दै विश्वका

सबै राष्ट्रहरूलाई विकसित बनाउने चार उपायहरू लेख्नुहोस् । HA

All nations are not economically forward equally in the world. Mention any four reasons of this situation and write any four ways to develop the nations.

२२. सामान्य आकारप्रकार मिलाई नेपालको नक्सा तयार गर्नुहोस् र उपयुक्त सङ्केत प्रयोग गरी तलका तथ्यहरू भर्नुहोस् । A/Pr

Draw a map of Nepal with general shape and insert the following geographical facts.

अपि हिमाल, बबई नदी, गोर्खा, काठमाडौँ निजगढ द्रुतमार्ग, जुट उत्पादन क्षेत्र

Mount Api, River Babai, Gorakha, Kathmandu Nijgadh Fast Track, Jut Cultivation area.

लेखा परीक्षण

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : लेखा परीक्षण

पूर्णाङ्क: ७५

समय: २ घण्टा १५ मिनेट

एकाइ	क्षेत्र/एकाइ	पाठ्य भार	ज्ञान						प्रश्न योजना तथा अङ्कभार वितरण								
			अति छोटो	लामो छोटो	अति छोटो	लामो छोटो	अति छोटो	लामो छोटो	अति छोटो	लामो छोटो	अति छोटो	लामो छोटो	अति छोटो	लामो छोटो			
१	व्यवसायिक अन्तिम खाता	४०			१				१						२	१	१
२	बैङ्क तथा वित्तीय संस्था	१५	१		१	१									२	१	
३	सरकारी लेखा प्रणाली	४०	१					१	१						२	२	
४	सरकारी लेखा परीक्षण	१०	१												१	१	
५	नेपालमा लेखा परीक्षण सङ्गठन	१५	१												१	१	
६	भौचर परीक्षण	२५			१					१					१	१	१
७	लेखा परीक्षण प्रतिवेदन	२०										१			१	१	१
८	लेखा परीक्षण मान	५	१								१				१	१	
	जम्मा	१७०	५	२	३	२	१	२	२	१	१	२	२	१	११	८	३

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	११	१५ मिनेट	११
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८	१ घण्टा १५ मिनेट	४०
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४५ मिनेट	२४
जम्मा	२२	२ घण्टा १५ मिनेट	७५

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : लेखापरीक्षण

पूर्णाङ्क : ७५

समय: २ घन्टा १५ मिनेट

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नहरूको एक वाक्यमा उत्तर दिनुहोस् : $1 \times 11 = 11$

Give answer of the following question in one sentence.

१. बैङ्क अधिविकर्ष भन्नाले के बुझिन्छ ?
What do you understand by bank overdraft ?
२. अन्तिम खाता तयार गर्दा समायोजनमा दिइएको अन्तिम मौज्जातलाई कुन कुन शीर्षकमा प्रविष्टि गरिन्छ ?
In what topics; closing stock is recorded while preparing final account when it is given in adjustment?
३. नेपाल राष्ट्र बैङ्क कुन किसिमको बैङ्क हो ?
What type of bank is Nepal Rastra Bank ?
४. बिमा भन्नाले के बुझिन्छ ?
What do you understand by Insurance?
५. रकमान्तर भनेको के हो ?
What is budget transfer?
६. असोज महिनाको कूल तलब रु. ३३,०००।- मा कर्मचारी सञ्चयकोष बापत रु. ६,०००।- कट्टी गरी तलब भुक्तानी गर्दाको गोस्वारा भौचर तयार गर्नुहोस् ।
Prepare journal voucher of total salaries of Rs. 33,000; Out of which Rs. 6,000 was deducted for provident fund.
७. सरकारी लेखापरीक्षणका कुनै चारओटा उद्देश्यहरू सूचीकृत गर्नुहोस् ।
List out any four objectives of government audit ?
८. महालेखा परीक्षक कार्यालयका कुनै चारओटा काम, कर्तव्य र अधिकारहरू सूचीकृत गर्नुहोस् ।
List out any four rights and duties of Auditor General?
९. आसामीबाट प्राप्त रकमको भौचर परीक्षण कसरी गरिन्छ ?
How do you vouching for the amount received from debtors?
१०. कुन अवस्थामा लेखापरीक्षकले नकारात्मक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्दछ ?

In what situation; auditor prepares adverse audit report?

११. लेखापरीक्षण मानदण्डअन्तर्गत सामान्य मानदण्डभिन्न पर्ने मानदण्डहरूमध्ये कुनै चार मानदण्डहरू सूचीकृत गर्नुहोस् ।

List out any four general audit standards?

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर दिनुहोस् :

८×५=४०

Give Short answer of the following questions.

१२. अल्फा बिटा व्यवसायको ३० आषाढ २०७० सालको सन्तुलन परीक्षणको आधारमा व्यापार खाता र नाफा नोक्सान खाता तयार गर्नुहोस् ।

Prepare Trading account & Profit and Loss account on basis of trial balance on 30th Ashadh 2070 of Alfa Beta Business.

विवरण Particulars	खा.पा.नं. LF	डेबिट (रकम) Debit Rs.	क्रेडिट (रकम) Credit Rs.
सुरु मौज्जात Opening Balance		२०,०००	
खरिद Purchase		५१,०००	
इन्धन Fuel		१५,०००	
ज्याला Wages		२५,०००	
स्टेशनरी Stationery		६,०००	१,२०,०००
बिक्री Sales			१०,०००
ब्याज प्राप्ति Interest Received			
विज्ञापन खर्च Advertisement		१२,०००	
ह्रास कट्टी Depreciation		७,०००	
बिक्री फिर्ता Sales Return		५,०००	२,०००
खरिद फिर्ता Purchase Return			
स्थिर सम्पत्ति Fixed Assets		१,००,०००	१,१५,०००
पुँजी Capital			
खराब ऋण Bad Debt		४,०००	
कुल Total		२,४७,०००	२,४७,०००

१३. वाणिज्य बैङ्क भन्नाले के बुझिन्छ ? यसका कुनै तीनओटा मुख्य कार्यहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।
What do you understand by commercial bank? Write any three functions of commercial bank.

अथवा

सानो नगदी कोष भन्नाले के बुझिन्छ ? उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।

What do you understand by commercial bank? Write any three functions of commercial bank .

१४. जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, भक्तपुरका निम्नलिखित कारोबारहरूको आधारमा गोस्वारा भौचर तयार पार्नुहोस् ।

Prepare journal voucher of District Election Office of Bhaktapur from the following transactions.

चैत्र १: शा.अ. हरि श्रेष्ठलाई रु. २५,०००/- को चेक फर्निचर खरिद गर्नका लागि पेस्की स्वरूप जारी गरियो ।

Chaitra 1: Cheque of Rs. 25,000 as an advance issued to section officer Hari Shrestha to purchase furniture.

चैत्र ६: गत महिनाको घरभाडा वापत रु. १०,०००/- चेकबाट भुक्तानी गरियो ।

Chaitra 6 : Cheque of Rs. 10,000 issued for the rent of last month.

चैत्र १५: रु. ५,०००/- रकमको सानो नगदी कोष स्थापना गरियो ।

Chaitra 15 : Petty cash fund was established of Rs.5,000.

चैत्र २२: शा.अ. हरि श्रेष्ठले पेस गरेको रु. २२,०००/- को फर्निचर खरिद बिल र रु. ३,०००/- को नगद जम्मा गरेको बैङ्क भौचरको आधारमा निजको पेस्की फल्ट्र्यौट गरियो ।

Chaitra 22 : The advance of furniture purchase was cleared by section officer Hari Shrestha by submitting purchase bill of furniture Rs. 22,000 and cash deposit slip Rs.3,000.

चैत्र २८: मसलन्द सामग्री खरिद बापत रु. ३,०००/- भुक्तानी गरियो ।

Chaitra 28 : Payment made for stationery purchase of Rs.3,000.

१५. सरकारी लेखापरीक्षण भनेको के हो ? यसका कुनै तीनओटा महत्त्व बारे उल्लेख गर्नुहोस् ।

What is government audit? Write any three importance of government audit.

अथवा

नेपालमा सरकारी लेखापरीक्षणको विकासबारे छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् ।

State briefly about development of government audit in Nepal.

१६. महालेखा नियन्त्रण कार्यालयको परिचय दिँदै यसका कुनै तीनओटा काम, कर्तव्य र अधिकारहरू

व्याख्या गर्नुहोस् ।

Define Financial Comptroller General Office and explain any three rights and duties of Financial Comptroller General Office.

१७. लेखापरीक्षण कार्यमा भौचर परीक्षणको भूमिकाबारे विश्लेषण गर्नुहोस् ।

Explain the role of vouching in audit work.

१८. महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट लागू भएको लेखापरीक्षण मानदण्डहरूबारे बयान गर्नुहोस् ।

Explain audit standards issued by auditor General?

१९. जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, काठमाडौंको निम्नलिखित कारोबारहरूलाई बैङ्क नगदी किताबमा प्रविष्टि गर्नुहोस् ।

Prepare Bank Cash Book from the following transactions of District Agriculture Development Office, Kathmandu.

आषाढ १ : बैङ्क मौन्दात रु. ११,००,०००।-

Ashadh 1 : Bank Balance of Rs. 11,00,000.

आषाढ ८ : जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट रु. ३,००,०००।- सापटी प्राप्त भयो ।

Ashadh 8 : Loan of Rs.3,00,000 received from District Administration Office.

आषाढ १५ : मोटर साइकल खरिद वापत रु ५,००,०००।- को चेक जारी गरियो ।

Ashadh 15 : Cheque of Rs. 5,00,000 issued to purchase motorcycle.

आषाढ २२ : ना.सु. हरि मानन्धरलाई सोफा सेट खरिद गर्न रु ४०,०००।- पेस्की भुक्तानी गरियो ।

Ashadh 22 : Advance paid Rs. 40,000 to Na.Su. Hari Manandhar to purchase Sofa Set

आषाढ ३० : ठेकेदार शर्मालाई रु १८,०००।- र ठेकेदार कुँवरलाई रु १७,०००।- धरौटी रकम फिर्ता गरियो ।

Ashadh 30 : Amount of security deposit returned to contractor Sharma Rs. 18,000 and contractor Kunwar Rs. 17,000.

तलका प्रश्नको तामो उत्तर दिनुहोस् :

८×३=२४

Give long answer of the following questions.

२०. भौचर परीक्षण भन्नाले के बुझिन्छ ? नगदी किताबको प्राप्त पक्षको भौचर परीक्षण बारे प्रकाश पार्नुहोस् ।

What do you understand by vouching? Explain the vouching of receipts side of cash book.

अथवा

भौचर भन्नाले के बुझिन्छ ? निम्नलिखित कारोबारहरूको भौचर परीक्षण तपाईं कसरी गर्नुहुन्छ ?

(क) ऋणमा ब्याज

(ख) बिक्रीका लागि ठेक्कामा पठाइएको सामान

What do you understand by voucher ? How would you vouch the following transactions.

(i) Interest on loan

(ii) Goods sent on consignment

२१. लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्दा समावेश गर्नुपर्ने आवश्यक तत्त्वहरूबारे विश्लेषण गर्नुहोस् ।

Explain the important factors that should be considered while preparing audit report.

२२. निम्नलिखित सन्तुलन परीक्षण र समायोजनका आधारमा चैत्र मसान्त २०७५ मा आर एन इन्टरप्राइजेज को व्यापार खाता, नाफा नोक्सान खाता र वासलात तयार गर्नुहोस् ।

Prepare Trading account, Profit and loss account and Balance sheet on the basis of trial balance and adjustments of RN enterprises.

विवरण Particulars	खा.पा.नं. LF	डेबिट (रकम) Debit Rs.	क्रेडिट (रकम) Credit Rs.
सुरु मौज्दात Opening Stock		१०,०००	
खरिद Purchase		८५,०००	
बिक्री फिर्ता Sales Return		१५,०००	
तलब Salary		३०,०००	
मेसिन तथा औजार Machinery And Equipment		७०,०००	
आसामी Debtor		५००००	
ब्याज खर्च Interest Expenses		२५,०००	१,००,०००
पाउन बाँकी आमदानी Income Receivable		३०,०००	६०,०००
ज्याला Wages		३,०००	१,००,०००
छुट खर्च Discount Allowed		१०,०००	३५,०००
लेखापरीक्षण शुल्क Audit Fee			३०,०००
पुँजी Capital			३,०००
साहु Creditor			५,०००
बिक्री Sales			१०,०००
कमिसन आमदानी Commission Income			
ऋण Loan			
प्राप्त छुट Discount Received			
खरिद फिर्ता Purchase Return			
तिर्न बाँकी बिल Bills Payable			
बैंक अर्धविकर्ष Bank Overdraft			
कुल Total		<u>३,४८,०००</u>	<u>३,४८,०००</u>

समायोजन

Adjustment

अन्तिम मौन्दात रु. २०,०००

Closing Stock of Rs. 20,000.

मेसिन तथा औजारमा २०% ह्रास कट्टी गरीयो ।

Depreciation on Machinery and Equipment is 20%.

ज्याला तिर्न बाँकी रु. १०,०००

Wages Payable of Rs.10,000.

अग्रिम तलब भुक्तानी रु ५,०००

Advance Salary paid of Rs.5,000.

वातावरण विज्ञान

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : वातावरण विज्ञान

पूर्णाङ्काः ७५

समयः २ घण्टा १५ मिनेट

प्रश्न योजना तथा अङ्कभार वितरण																
एकाइ	क्षेत्र/इकाइ	पाठ्य भार	ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्चदक्षता			जम्मा अङ्कभार	
			अति छोटो	लामो छोटो	लामो	अति छोटो	लामो छोटो	लामो	अति छोटो	लामो छोटो	लामो	अति छोटो	लामो छोटो	लामो		
१	वातावरणको परिचय	६				१									१	
२	पारिस्थितिक विज्ञान र पारिस्थितिक प्रणाली	११	१												१	१
३	नेपालको प्राकृतिक स्रोतहरू र जैविक विविधता	१८	१			१									२	
४	वातावरणीय प्रदूषण	१८	१			१								१	२	१
५	जलवायु परिवर्तन र यसको असर	१२	१						१						२	१
६	वैकल्पिक ऊर्जा	९	१			१									१	१
७	वातावरण र दियो विकास	१४				१							१			२
८	वातावरण र जनस्वास्थ्य	११							१						१	१
९	प्राकृतिक प्रकोप र विपद् व्यवस्थापन	१२	१										१		१	१
१०	वातावरण व्यवस्थापन	१७	१												१	१
	जम्मा	१२८	७	२	३	३	१	१	१	२	१	१	१	१	१	१

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन (मिनेट)	पूर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	११	२०	$११ \times १ = ११$
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८	७२	$८ \times ५ = ४०$
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४३	$३ \times ८ = २४$
जम्मा	२२	२ घन्टा १५ मिनेट	७५

द्रष्टव्य :

सबै प्रश्न अनिवार्य हुने छन् ।

लामो उत्तरात्मक प्रश्नमध्ये वातावरण प्रदूषण एकाइबाट अथवा प्रश्न (Or question) सोधिने छ ।

छोटो उत्तरात्मक प्रश्नहरूमध्ये वातावरण र जनस्वास्थ्य तथा पारिस्थितिक विज्ञान र पारिस्थितिक प्रणाली एकाइबाट अथवा प्रश्न (Or question) सोधिने छ ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : वातावरण विज्ञान

पूर्णाङ्क : ७५

समय : २ घन्टा १५ मिनेट

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

१× ११=११

Write very short answers to the following questions.

१. स्वच्छ जलीय पारिस्थितिक प्रणालीको दुईओटा नाम लेख्नुहोस् ।
Name two freshwater ecosystems.
२. परस्थानीय संरक्षण भनेको के हो ?
What is an ex-situ conservation?
३. जैविक विविधता संरक्षणको कुनै एक महत्त्व लेख्नुहोस् ।
Write any one importance of biodiversity conservation.
४. विद्युतीय फोहोर भनेको के हो ?
What is an electronic waste?
५. मानव स्वास्थ्यमा विषाक्त फोहोरमैलाले पुऱ्याउने कुनै एक असर लेख्नुहोस् ।
Write one effect of hazardous waste on human health.
६. राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रमका कुनै दुईओटा विषयगत कार्यक्षेत्रहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Name any two working area of the National Adaptation Program of Action.
७. जलवायु समानुकूलनका लागि रैथाने ज्ञान र सिपको कुनै दुई प्रयोग लेख्नुहोस् ।
Write two applications regarding to indigenous knowledge and skills for climate resilience.
८. नेपालको ऊर्जाक्षेत्रमा सञ्चालनमा रहेका कुनै दुई ऊर्जा प्रविधिहरूको नाम लेख्नुहोस् ।
Write the name of any two technologies used in energy sector of Nepal.
९. वातावरणमैत्री कार्यस्थलको लागि भेन्टिलेसन आवश्यक पर्नुको एउटा कारण लेख्नुहोस् ।
Write any one cause of using the ventilation for eco-friendly work place.
१०. विपत् भनेको के हो ?
What is disaster?
११. रामसार सूचीमा परेका नेपालका दुईओटा सिमसारहरूको नाम उल्लेख गर्नुहोस् ।

Mention any two wetlands enlisted in Ramsar list.

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

८×५=४०

Write short answers to the following questions.

१२. वातावरणीय समस्या उत्पन्न हुनका कुनै पाँचओटा कारणहरूको छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।

Describe briefly about any five causes of environmental causes.

१३. सिमसार पारिस्थितिक प्रणालिका कुनै पाँच महत्त्वहरू छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।

Describe briefly about any five importance of wetland ecosystem.

अथवा

ऊष्ण वन पारिस्थितिक प्रणालिका कुनै समस्याहरूको छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।

Describe briefly about any five problems of tropical forest ecosystem.

१४. रैथाने ज्ञान तथा सिपहरूको संरक्षणले गर्दा जलवायु सिर्जित प्रकोपहरूबाट कसरी बच्न सकिन्छ ?
उपायहरू छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।

How does the conservation of indigenous knowledge and skills prevent us from climate induced disasters? Describe preventive measures in brief.

१५. छोटो टिप्पणी लेख्नुहोस् :

Write short notes on;

(क) बायोग्याँस (Biogas) (ख) लघु जलविद्युत् (micro hydropower)

१६. कृषि विकास र औद्योगिक क्षेत्रको दिगो विकासका लागि पाँचपाँचओटा वातावरणमैत्री उपायहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

Mention five/five environment friendly approaches for sustainable development of agriculture and industrial sector.

१७. हाम्रो राष्ट्रको दीर्घकालीन विकासका लागि दिगो विकासको अवधारणालाई किन एक उत्तम संयन्त्रका रूपमा लिइएको छ ? कुनै पाँच तर्कहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

Why the concept of sustainable development is taken as one of the best instruments for developing our country in long run? Present five logical points.

१८. वातावरण र जनस्वास्थ्यको अध्ययनपछि तपाईं आफ्नो स्थानीय समुदायको स्वास्थ्यलाई सन्तुलनमा राख्न के गर्नुहुन्छ ? कुनै पाँच उपायहरू पहिचान गर्नुहोस् ।

After studying Environment and Public Health, how will you be able to maintain the health of local people? Identify any five measures.

अथवा

वातावरण मैत्री कार्यस्थल सुनिश्चित गर्न के गर्नुपर्ला ? कुनै पाँच उपायहरू पहिचान गर्नुहोस् ।

What should be done to ensure environment friendly work place? Identify any five ways.

१९. विपद् हुने कारणहरूलाई थाहा पाउँदा यसको सहज तरिकाले व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ । तर्कसहित प्रस्ट पार्नुहोस् ।

“After knowing about the causes of disaster, it will be easy to manage it.” Clarify with logic.

समूह ग 'Group C'

तलका प्रश्नको लामो उत्तर दिनुहोस् :

३× ८=२४

Write Long answers to the following questions.

२०. जैविक विविधता संरक्षणको लागि परम्परागत ज्ञान र सिपको प्रयोग कसरी गर्न सकिन्छ ? कुनै चारओटा तरिकाहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।

How does indigenous knowledge and skills be applied to conserve biodiversity? Explain any four ways.

२१. विद्युतीय विषाक्त फोहोरले वातावरणमा कस्तो असर पुऱ्याउँछ ? नेपालमा यस किसिमको असरबाट बच्न सकिने उपायहरू सम्बन्धमा सुझाव दिनुहोस् ।

How does electronic hazardous waste affect the environment? Suggest preventive measures from this type of effect in Nepal.

अथवा

विषाक्त फोहोरमैलाको व्यवस्थापन तथा रेडियोधर्मी प्रदूषण नियन्त्रण गर्ने चार चारओटा व्यावहारिक उपायहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

Present 4/4 behavioral ways to manage hazardous wastes and control radiation pollution.

२२. वातावरण संरक्षणमा भएका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रयासहरूको छोटकरीमा व्याख्या गर्नुहोस् ।

Explain the national and international efforts for conservation of environment in brief.

विज्ञान

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

Subject: Science (Optional)

Full Marks : 75
Hours

Time: 2.15

S.N.	Area	Topics	K	U	A	H.A	Remarks
1	Physics	1 Force	5×1	4×2	2×3	1×4	23
		2 Pressure					
		3 Energy					
		4 Heat					
		5 Light					
		6 Electricity and magnetism					
2	Chemistry	7 Atomic Structure	5×1	4×2	2×3	1×4	23
		8 Periodic table and Periodic law					
		9 Chemical Bonding					
		10 Electro chemistry					
		11 Organic chemistry					
		12 Metallurgy					
3	Biology	13 Microbiology	5×1	4×2	2×3	1×4	23
		14 Cytology					
		15 Living beings and life process					
		16 Evolution and Genetics					
		17 Ecology					
		18 Behavioral science					
4	Geology & Astronomy	19 Earth					
		20 Universe					
		Total questions	16	13	7	3	39
		Total Marks	16	26	21	12	75

Note :

K = Knowledge

U = Comprehension/Understanding

A = Application

H.A = Higher ability (Analysis, Evaluation and Creation)

Secondary Education Exam

Model Question

Subject: Optional Science

Time: 2 hrs. 15 minutes

Full Marks: 75

Candidates are required to show creativity in the answers wherever applicable. The figures in the margin indicates full marks.

Group 'A'

Answer the following questions in very short.

16×1=16

- State Hooke's law.
- Write down any two gases which are primarily present in biogas.
- State principle of calorimetry.
- Define power of lens.
- What is electromagnetic induction?
- Write down the value of Avogadro's number.
- Define Ionization potential.
- What is the value of ionic product of water(K_w) at 25 degree Celsius?
- What are nucleophiles?
- Write two chief ores of aluminium.
- Which two monosaccharide do lactose contain?
- Which enzyme converts protein into peptones?
- Write any two examples of sex linked diseases.
- What is biogeochemical cycle?
- Name the organ that cannot be transplanted till now.
- Write any two examples of fossils preserved in Natural History Museum (NHM) of Nepal.

Group 'B'

Answer the Following questions in short.

13×2=26

- Write any two differences between centrifugal force and centripetal force.
- A sewing needle placed carefully on the water floats even though its density is higher than the density of water. Why?
- Latent heat of vaporization of water is 22.5×10^5 joules per kg. What does it mean?
- Distinguish between the nature of image formed by the eye lens and objective-

ens of telescope.

5. Write any two differences between sigma and pi bonds.
6. How can we reduce hyperacidity? Describe.
7. Which rules govern the given reactions? State the rules too.
 $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CHBr-CH}_3 \rightarrow \text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH=CH-CH}_3$
(ii) $\text{CH}_3\text{-CH=CH}_2 + \text{HBr} \rightarrow \text{CH}_3\text{-CHBr-CH}_3$
8. Write down the balanced chemical reaction of gold with aquaregia.
9. Why should athletes, labourers, etc. need high carbohydrate in their diet?
10. Compare monocot and dicot stem with any two points.
11. "All hormones are chemical signals." Give reason.
12. Write short note on biological nitrogen fixation.
13. The average half-life of radioactive carbon (${}^6\text{C}^{14}$) is 5735 years. What does it mean?

Group 'C'

Answer the Following questions.

7×3=21

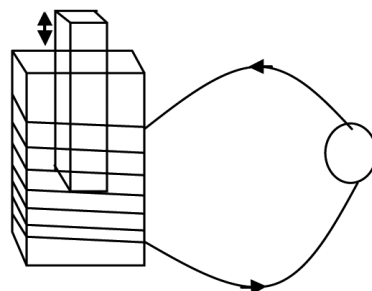
14. The mass of the Earth is 6.0×10^{24} kg and its radius is 6.4×10^6 m. Find the gravitational field intensity at a point on its surface. What is the weight of a body of mass 100 kg on its surface? ($G = 6.67 \times 10^{-11} \text{ Nm}^2/\text{kg}^2$)
15. How is biogas produced? Explain with diagram.
16. Calculate the molecular mass of Ammonium carbonate and Calcium Carbonate.
17. Explain the formation of sodium chloride molecule with the help of diagram.
18. Draw the internal structure of monocot stem and label the parts hypodermis and metaxylem.
19. Explain the process of determining blood group with diagram.
20. How planetarium is formed the images of the stars?

Group 'D'

Answer the Following long question

$$4 \times 3 = 12$$

21. Wind up an insulated copper wire in the match box as shown in the figure. Connect two ends of the wire with a galvanometer and move a powerful bar magnet in and out of a match box very quickly. According to this activity answer the following questions.

- i. On which principle does the above activity work?
  - ii. What happens in the needle of galvanometer when the magnet is inserted inside the match box? What happens in the needle of galvanometer when the magnet is taken out from the match box?
  - iii. At which conditions the needle of galvanometer comes in rest and deflects fast?
22. Hydrogen can be placed in group IA along with the alkali metals and in group VIIA along with the halogens. Justify its position with two points each.
23. A homozygous plant having round seed and inflated pods is first cross pollinate with a homozygous plant having wrinkled seed and constricted pods and then self pollinate. What result will be obtained in second generation? Show your result up to F₂ generation indicating the phenotype and genotype ration in chart.

स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय: स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा

पूर्णाङ्क: ५०

समय: १ घण्टा ३० मिनेट

एकाइ	क्षेत्र-एकाइ	पाठ्यभार	ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्च दक्षता			जम्मा प्रश्न		
			अति छोटी	छोटी	लामो	अति छोटी	छोटी	लामो	अति छोटी	छोटी	लामो	अति छोटी	छोटी	लामो	अति छोटी	छोटी	लामो
१	स्वास्थ्य प्रवर्धन र मानसिक स्वास्थ्य	10T	१			१									१	१	
२	मानव शरीर संरचना र क्रिया विज्ञान	15 T + 5 P	१										१		१		१
३	बृहत् यौनिकता शिक्षा	15T	१			१			१						२	१	
४	विद्यालय स्वस्थ सेवा र समुदाय सहयोग	10 T + 5 P				१			१		१				२	१	
५	रोग	15T							१					१	१		१
६	पोषण र स्वस्थ	10 T + 5 P							१			१			१	१	
७	खेल विज्ञान	10T		१		१									१	१	
८	कवाज तथा शारीरिक व्यायाम	10P															
९	एथलेटिक्स	20P															
१०	खेलहरू	30P															
११	योग	10 P															
	जम्मा	85T + 85P	३	१		२	१		३	१		१	१	२	९	५	२

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	९	१५ मिनेट	९
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	५	४५ मिनेट	२५
लामो उत्तर आउने प्रश्न	२	२९ मिनेट	१६
जम्मा	१६	१ घण्टा ३० मिनेट	५०

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा

पूर्णाङ्क : ५०

समय : १ घन्टा ३० मिनेट

समूह क (Group 'A')

तलका प्रश्नहरूको एक वाक्यमा उत्तर दिनुहोस् :

१×९=९

Give very short answer of the following questions.

- व्यक्तिको स्वास्थ्यलाई प्रवर्धन गर्ने कुनै एउटा तरिका लेख्नुहोस् ।
Write any one technique of promotion of individual health(U)
- पिट्युटरी गन्धिले उत्पादन गर्ने कुनै एउटा हर्मोनको नाम उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention any one hormone produced by pituitary gland?(K)
- मिर्गौला स्वस्थ राख्ने मुख्य उपाय पत्ता लगाउनुहोस् ।
Identify the main preventive measure to keep kidneys healthy?(A)
- असुरक्षित यौनव्यवहारको कुनै एउटा उदाहरण उल्लेख गर्नुहोस् ।
Write any one example of unsafe sexual behavior.(K)
- यौनिकता शिक्षाको कुनै एउटा महत्त्व लेख्नुहोस् ।
Write any one importance of sexuality education.(U)
- स्वास्थ्यपूर्ण विद्यालय वातावरणको कुनै एउटा क्षेत्रको नाम उल्लेख गर्नुहोस् ।
Illustrate the name of any one aspect of healthful school environment.(K)
- विद्यालयमा समुदायको सहयोग बढाउन अपनाउने कुनै एउटा उपाय लेख्नुहोस् ।
Write any one technique to increase community help in schools(U)
- मधुमेह रोग लाग्ने प्रमुख कारण लेख्नुहोस् ।
Write main cause of diabetes (K)
- दम रोगबाट बच्ने कुनै एउटा मुख्य उपाय पत्ता लगाउनुहोस् ?
Identify the main preventive measure of asthma (A)

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नहरूको छोटो उत्तर दिनुहोस् :

५×५=२५

Give short answer of the following questions.

१०. स्वास्थ्य शिक्षाको माध्यमबाट मानसिक स्वास्थ्य सुधार गर्न सकिने कुनै पाँचओटा तरिकाहरू बनाउनुहोस ।

Describe any five techniques to promote mental health through health education(K)

११. कसरी बृहत् यौनिकता शिक्षाका माध्यमबाट यौनहिंसालाइ हटाउन सकिन्छ ?

How can we prevent sexual violence through comprehensive sexuality education? (A)

१२. “समुदाय सहयोगले विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमलाई सफल पार्न सकिन्छ” पुष्टि गर्नुहोस् ।

“Can community cooperation help the success of school health programme” justify it. HA

१३. मुटुसँग सम्बन्धित रोगहरू बढ्दै जानुमा वर्तमान सामाजिक र मानसिक पक्ष जिम्मेवार छन् । यसका कारणहरू पहिचान गर्नुहोस् ।

Identify and describe social and mental factors related to heart diseases.(A)

अथवा

अर्बुद रोग भनेको के हो ? कुनकुन कारणले यो रोग लाग्दछ र यसबाट बच्नका लागि के कस्ता उपायहरू अपनाउनुपर्दछ ।

What is cancer? what are its causes and what are the preventive measure for it.(A)

१४. खेल मनोविज्ञानको भनेको के हो ? यसका कुनै तीनओटा महत्त्वहरू लेख्नुहोस ।

What is sports psychology? write down any three importance of it.(U)

समूह ग Group ‘C’

तलका प्रश्नहरूको लामो उत्तर दिनुहोस् :

२×८=१६

Give long answer of the following questions.

१५. महिला प्रजनन अङ्गको सफा चित्र बनाई यसका भागहरूको नामाङ्कन गर्नुहोस् र महिला प्रजनन प्रणाली स्वस्थ राख्ने व्यावहारिक तरिका छलफल गर्नुहोस् ।

Skech the figure of female reproductive organ with labled diagram and discuss behavaurial techniques of keeping female reproductive organ healthy.(U)

अथवा

मिर्गौलाको सफा चित्र बनाई यसका भागहरूको नामाङ्कन गर्नुहोस् र मिर्गौला स्वस्थ राख्ने तरिका उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।

Skech the figure of kidney with labled diagram and discuss behavaurial techniques of keeping kidney healthy.(U)

१६. कुपोषणको अर्थ बताउनुहोस् । कुपोषणबाट सुरक्षित रहनका लागि आफ्नो समाजमा उपलब्ध खानेकुराहरूको माध्यमबाट सन्तुलित भोजनको पर्याप्तता वा अपर्याप्तता विश्लेषण गर्नुहोस् ।

Explain the meaning of mal-nutrition. Analyse the sufficiency or insufficiency of balanced diet on available foods for the prevention of malnutrition in your society. (HA)

शिक्षा

विशिष्टीकरण तालिका २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : शिक्षा

पूर्णाङ्क : ७५

समय: २ घण्टा १५ मिनेट

एकाइ	पाठ्य भार	ज्ञान				बोध				प्रयोग				उच्च दक्षता				जम्मा प्रश्न	
		अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो		
१	शिक्षाको परिचय	१	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	-	
२	शैक्षिक उद्देश्य, संरचना र शिक्षा विकासका प्रयासहरू	१	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१	
३	बाल विकास र बाल मनोविज्ञान	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
४	पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र पाठ्यसामग्री	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	१	१	
५	शैक्षणिक योजना र कक्षाकोठा व्यवस्थापन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	
६	शिक्षण विधि तथा प्रविधि र शैक्षिक सामग्री	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	१	१	
७	विद्यार्थी मूल्याङ्कन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	

८	असल विद्यार्थी तथा शिक्षकका गुणहरू	७	१	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	२	-	-	
९	विद्यालयमा सञ्चालन गरिने अतिरिक्त/ सहक्रियाकलाप	७	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	१	-
१०	सिकाइ र उत्प्रेरणा	८	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-
११	शिक्षक शिक्षा	७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-
१२	शिक्षा अधिकार	१०	१०	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१
१३	विद्यालय प्रशासन र समुदाय सम्बन्ध	५	१	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	-	-
१४	शिक्षा परियोजनाहरू	७	१	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	२	-	-	
१५	नेपालका शैक्षिक प्रशासन सम्बद्ध निकायहरू	१२	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१
	जम्मा	१२८	५	२	-	६	२	१	३	१	१	१	१	१	११	६	३	

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने संख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क
अति छोटो उत्तरात्मक प्रश्न	११	२०मिनेट	११
छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८	७२ मिनेट	४०
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४३ मिनेट	२४
जम्मा	२२	२ घण्टा १५ मिनेट	७५

द्रष्टव्य :

प्रश्नहरू ज्ञान, बोध, प्रयोग र उच्च दक्षताका हुनेछन् । उच्च दक्षता अन्तर्गत विश्लेषण, मूल्याङ्कन र सिर्जनात्मकतहको प्रश्न रहनेछन् ।

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य हुने छन् । एकाइ ७ विद्यार्थी मूल्याङ्कनबाट लामो उत्तरात्मक प्रश्नमा विकल्प प्रश्न (or question) सोधिने छ भने एकाइ ११ शिक्षक शिक्षा तथा एकाइ १५ नेपालका शैक्षिक प्रशासन सम्बद्ध निकायबाट छोटो उत्तरात्मक प्रश्नमा विकल्प प्रश्न (or question) सोधिने छ ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : शिक्षा

पूर्णाङ्क: ७५

समय: २ घन्टा १५ मिनेट

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नहरूको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

११ × १ = ११

Give very short answer to the following questions.

१. पत्राचार शिक्षा भनेको के हो ?

What is correspondence education?

२. औपचारिक र अनौपचारिक शिक्षाबिच कुनै एक फरक लेख्नुहोस् ।

Write any one difference between formal and Non-formal education.

३. राणाकालमा भएका कुनै दुई शैक्षिक प्रयासहरू लेख्नुहोस् ।

Write any two educational efforts made in Rana Period.

४. शिक्षण सिकाइमा पाठ्यक्रमको प्रयोग गर्नुको मुख्य दुई कारणहरू लेख्नुहोस् ।

Write two main causes of using curriculum for teaching learning.

५. शिक्षण सामग्रीको कुनै दुई महत्त्व लेख्नुहोस् ।

List out any two importance of teaching materials.

६. असल शिक्षकमा हुनुपर्ने कुनै दुईओटा पेसागत गुण लेख्नुहोस् ।

Mention any two professional qualities of a good teacher.

७. शिक्षकमा सिकाइ प्रक्रियाको ज्ञानको जरूरत किन पर्दछ ?

Why is learning process necessary for teacher?

८. गाउँ/नगर शिक्षा समिति गठन हुनुको मुख्य कारण के हो ?

What is the main cause of forming the Village/Metropolitan Education Committee?

९. समुदायमा आधारित संस्थाले शिक्षाको विकासमा खेल्ने मुख्य भूमिका लेख्नुहोस् ।

What is the main role of Community Based Organization in education development?

१०. विद्यालय क्षेत्र विकास योजना ल्याउनुको मुख्य दुई कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

Mention two main reasons for bringing the School Sector Development Plan.

११. आधारभूत तथा प्राथमिक शिक्षा कार्यक्रम दोस्रोका कुनै दुई उद्देश्यहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
(Mention any two objectives of Basic and Primary Education Program-BPEP II)

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर दिनुहोस् :

८ × ५ = ४०

Give short answer of the following questions.

१२. वि.सं.२००७ देखि २०२७ सम्मको शिक्षामा भएका कुनै १० ओटा प्रयासहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention any ten efforts regarding the educational development from 2007 to 2027.
१३. पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तकविचको सम्बन्धलाई प्रमुख पाँच बुँदामा प्रस्ट पार्नुहोस् ।
Clarify the relation between curriculum and text book in five points.
१४. कुनै दुईओटा आधुनिक शैक्षिक सामग्रीको प्रयोग गर्ने तरिका लेख्नुहोस् ।
Write the procedures of using any two modern educational aids.
१५. हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता कसरी गराउनुहुन्छ ? लेख्नुहोस् ।
How do you conduct a quiz contest ?
१६. कक्षामा उत्प्रेरणा बढाउने कुनै पाँचओटा उपायहरूलाई छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe any five ways to increase motivation in the classroom.
१७. शिक्षक तालिमलाई प्रभावकारी रूपमा प्रयोग गर्ने तरिकाहरू लेख्नुहोस् ।
Write the ways to use teacher training in effective way.

अथवा

शिक्षण अध्यापन अनुमतिपत्रको प्रयोग केका लागि गरिन्छ ? लेख्नुहोस् ।

For what purpose is teaching license used ?

१८. कक्षाकोठामा समावेशी शिक्षा किन आवश्यक पर्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् ।
Why is inclusive education necessary in the classroom?Mention.
१९. पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले गर्ने कुनै पाँच कार्यहरूलाई छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe any five functions of Curriculum Development Centre in brief.

अथवा

शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्रले गर्ने कुनै पाँच कार्यहरूलाई छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।

Describe any five functions of Centre for Education and Human Resource Development in brief.

समूह ग Group 'C'

तलका प्रश्नको लामो उत्तर दिनुहोस् :

३×६=२४

Give long answer of the following questions.

२०. उत्तरबाल्यावस्थामा देखिने नकारात्मक व्यवहारलाई कसरी व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ ? उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।

How can negative behavior in the late childhood be managed ? Specify with an example.

२१. कक्षा पाँच को नेपाली विषयको कुनै एउटा पाठमा आधारित एक घन्टीका लागि एउटा पाठयोजना बनाउनुहोस् ।

Make a lesson plan based on one of the lessons of Grade 5 in Nepali.

२२. विषयगत र वस्तुगत प्रश्नबिच कुनै पाँचओटा आधारमा फरक छुट्याउनुहोस् । प्रभावकारी रूपमा परीक्षा अभिलेखीकरण गर्नुपर्ने कुनै तीन कारणहरू पहिचान गर्नुहोस् ।

Write any five differences between subjective and objective question.

Identify any three reasons to test record keeping effectively.

अथवा

प्रश्नपत्र निर्माण गर्दा अपनाउनुपर्ने आधारहरू व्याख्या गर्नुहोस् ।

Explain the criteria of test item construction.

समाजशास्त्र

विशिष्टीकरण तालिका, २०७६
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन

विषय : समाजशास्त्र

पूर्णाङ्क: ७५

समय: २ घण्टा १५ मिनेट

प्रश्न योजना तथा अङ्कभार वितरण																
एकाइ	क्षेत्र/इकाइ	पाठ्य भार	ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्चदक्षता			जम्मा प्रश्न	
			अति छोटो	लामो छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो	अति छोटो	छोटो	लामो		
१	समाजशास्त्रको इतिहास	२१+४	१		१	१								२	१	१
२	समाज विकासको चरण	२१+४				१	१		१					२	२	
३	नेपाली समाजको इतिहास	२९+६	१		१			१						२	२	१
४	नेपाली समाजमा सामाजिक स्त्रीकरण	११+४							१					१	१	
५	नेपाली समाजका समस्या तथा नियन्त्रणका उपायहरू	५+५	१					१				१		२	१	
६	नेपाली समाजका सामाजिक परिवर्तन	२१+४						१						२	१	१
७	सामाजिक अनुसन्धान	२१+१५														
	जम्मा	१२८+४२	२	२	१	३	२	२	३	३	१	१	१	११	८	३

एकाइ २ र इकाइ ६ बाट एक एकओटा विकल्प छोटो प्रश्न र एकाइ ३ बाट एउटा लामो विकल्प प्रश्न राख्न सकिने छ ।

प्रश्नका प्रकारहरू

प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क
अति सङ्क्षिप्त प्रश्न	११	१५ मिनेट	११
छोटा उत्तर आउने प्रश्न	८	१ घण्टा १५ मिनेट	४०
लामो उत्तर आउने प्रश्न	३	४५ मिनेट	२४
प्रश्नका प्रकारहरू	सोधिने सङ्ख्या	समय विभाजन	पूर्णाङ्क

द्रष्टव्यः

सबै प्रश्न अनिवार्य हुने छन् तर एउटै प्रश्नमा विकल्प दिन सकिने छ ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा

नमुना प्रश्नपत्र

विषय : समाजशास्त्र

पूर्णाङ्क : ७५

समय : २ घन्टा १५ मिनेट

समूह क Group 'A'

तलका प्रश्नको एक वाक्यमा उत्तर दिनुहोस् :

११×१=११

Give answer of the following question in one sentence.

१. समाजशास्त्र भनेको के हो ? एक वाक्यमा लेख्नुहोस् ।
What is sociology? Define in a sentence. (K)
२. पशुपालक समाजको सामाजिक जिवन भल्काउने एक पोस्टर तयार गर्नुहोस्
Prepare a postar to reflect the social life of pastoral society.(A)
३. प्रकृतिमा निर्भर जीवन पद्धति भन्नाले तपाईं के बुझ्नुहुन्छ ? लेख्नुहोस् ।
How do you understand nature dependent life system? Write.(U)
४. शिकारी समाज र औद्योगिक समाजबिचको कुनै एक भिन्नता लेख्नुहोस् ।
Write a difference between a hunting society and an industrial society? (HA)
५. मध्यकालीन नेपाली समाज भन्नाले कुन अवधिलाई जनाउँछ ?
Which period is indicated by the medieval Nepalese society?(K)
६. भूमिसुधार ऐनले नेपालको सामाजिक आर्थिक अवस्थामा पारेको प्रभावलाई कसरी मूल्याङ्कन गर्नुहोस्
How do you evaluae the impact of land roform act in the socio-econocic life of condition of Nepal? Write in a senterce. (HA)
७. लैङ्गिक स्तरीकरणले तपाईंको समाजमा पारेको प्रमुख प्रभाव एक वाक्यमा लेख्नुहोस् ।
Write, in a sentence, the significant impact of gender stratification in your society?(U)
८. मानिस कसरी कुलतमा फस्छ ? एक कारण लेख्नुहोस् ।
How does a person fall into addicction? Give a reason.(U)
९. तपाईंको समाजबाट बालमजदुर उन्मूलन गर्न सहयोग पुर्‍याउने चेतनामूलक नारा लेखिएको प्लेकार्ड तयार पार्नुहोस् ।
Prepare a comparatively informative poster that could help eradicate the child labor from your society.(A)
१०. वर्तमान नेपाली समाज रूपान्तरणका निम्ति सुचना प्रविधिका साधनहरूलाई कसरी प्रयोग गर्न

सकिन्छ ? एक वाक्यमा लेख्नुहोस् ।

How can we use the means of information to transform the present society?
Write in a sentence.(K)

११. यदि तपाईं आफ्नो वडा अध्यक्षलाई भेट्नुभयो भने तपाईंको समाज परिवर्तन प्रक्रियासम्बन्धी के प्रश्न सोध्नुहुन्छ ? एक नमुना प्रश्न तयार गर्नुहोस् ।

If you meet the chairperson of your ward, what type of question would you asked about the changing process of your society. (HA)

समूह ख Group 'B'

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर उत्तर दिनुहोस् :

८×५=४०

Give short answer of the following questions

१२. बौद्धिक जागरणले समाजशास्त्र विषयको विकासमा पुऱ्याएको योगदान छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् ।

Write in brief about the contribution of intellectual movement to develop the Sociology subject.) (K)

१३. खोरिया बाली लगाउने समाजमा आर्थिक, सामाजिक तथा नेतृत्व विकासको थालनी भएको मानिन्छ, कसरी ? आफ्नो विचार लेख्नुहोस् ।

'The trend of economic, social and leadership growth started in a slash and burn agricultural society.' Give your opinion.(U)

अथवा

औद्योगिक समाजको पाँचओटा सकारात्मक पक्षहरूको र्चा गर्नुहोस् ।

State the five positive aspects of industrial society.

१४. समाजको विकासक्रमलाई कुनै एक विशेषतासहित समयरेखामा देखाउनुहोस् ।

Prepare a time line to show the development stage of society of with any one feature. (A)

१५. नेपाली समाजका कुनै पाँचओटा विशेषताहरूको छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् ।

Briefly write any five characteristics of a Nepali society.(K)

१६. वि.सं. २०४६ पछि नेपाली समाजले प्राप्त गरेका महत्त्वपूर्ण राजनीतिक तथा सामाजिक उपलब्धिहरूलाई समेटि एक प्रतिवेदन तयार गर्नुहोस् ।

Prepare a report by including the major social and political achievement of Nepal after 2046 B.S.(A)

१७. समाजमा व्याप्त रहेको लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्नका लागि राष्ट्रिय पत्रिकामा छापिने गरी एउटा लेख लेख्नुहोस् ।

Write an article for a national newspaper on eradication of the existing gender discrimination of the society. (H.A)

१८. मानौं तपाईं कुनै एक प्रदेशको सभासद हुनुहुन्छ । त्यस प्रदेशको सामाजिक समस्याहरू निराकरणका निमित्त तपाईंले के कस्ता उपायहरू अवलम्बन गर्नुहुन्छ ? योजना प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

Suppose you are a member of a provincial assembly. What types of strategies will you implement to solve the social problem of your province? Prepare a plan.(H.A)

१९. समृद्धिको परिचयदिई समाज समृद्धिको निमित्त आवश्यक पर्ने कुनै चार परिसूचकहरूको बारेमा छोटकरीमा लेख्नुहोस् ।

Introduce prosperity, and briefly write about any four indicators required for the prosperity of a society.(K)

अथवा

नेपाली समाजको वैवाहिक परम्परामा आएका सामाजिक परिवर्तनका पक्षहरूलाई पाँच बुँदामा प्रस्ट पार्नुहोस् ।

Clarify the social changes occurring in marriage system of Nepal in five points

समूह क Group 'C'

तलका प्रश्नको तामो उत्तर दिनुहोस् :

८×३=२४

Give Long Answer of the following Questions

२१. नेपालमा समाजशास्त्र विषयको ऐतिहासिक विकासक्रमको सम्बन्धमा चर्चा गर्नुहोस् ।

Write about the historical development process of sociology in Nepal.(K)

२२. नेपालका संघीय प्रणालीलाई दिगो बनाउन राज्य र नागरिकले खेल्नुपर्ने भूमिका के के हुन् ? आफ्नो विचार लेख्नुहोस् ।

What could be the role of an individual and the state to materialize the federalism in Nepal.(U)

अथवा

नेपाली समाजको धार्मिक, सांस्कृतिक विविधताले नेपाली जनजीवनमा पारेको प्रभाव वर्णन गर्नुहोस् ।

Explain the impacts of the religions and cultural diversity in the life style of Nepalese people.

२३. विकासका सामाजिक सूचकहरू लेखी समाजशास्त्रीहरूले विकासको मापनगर्दा कस्ता सामाजिक सूचकहरूलाई ध्यान दिनुपर्ला ? सुझाव दिनुहोस् ।

Write the social indicators of development and what types of social indicators need to be emphasized by the sociologist to measure the development?

